

КОРДОН

лінія безпеки

№8 2013

ПРИКОРДОННИЙ GUINNESS

Серед безлічі затримань 2013 року ми обрали ті, які варті називатися рекордними саме за унікальністю.

стор. 20

ЗВИЧКА ПЕРЕМАГАТИ

стор. 30

ВРЯТОВАНІ ЖИТТЯ

стор. 28

ПРАВО НА ЗВІРА

стор. 32

калейдоскоп

тренд

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

стор. 38

ВІТАЄМО БЛАГОРОДНОГО

стор. 42





26 календар
РІК 2014

КОРДОН

Центральний друкований орган
Державної прикордонної служби України
№8 (90) 2013

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:
Микола ЗОРИК
E-mail: nigo@ukr.net

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА:
Дмитро СЛИВНИЙ
E-mail: sd-media@ukr.net

**РЕДАКЦІЯ ВИСЛОВЛЮЄ ВДЯЧНІСТЬ
ЗА ДОПОМОГУ У ПІДГОТОВЦІ НОМЕРА:**
Сергію АСТАХОВУ
Валентині БОЖОК
Володимирі ШЕРЕМЕТУ
Олександрі ФІЛІУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
Тетяна ФІЛІПЕНКО
Наталія УСТЯНЦЕВА

ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР:
Олеся МЕДВЕДЕНКО

ДОДРУКОВА ПІДГОТОВКА:
ТОВ «КЖД «Софія»

ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ:
Людмила ДЬОМІНА

Адреса редакції: 02099
м. Київ, вул. Ялтинська, 11
Тел./факс: (044) 566-43-30
E-mail: kordon@pvu.gov.ua

В журналі розміщені **ФОТОГРАФІЇ:**
Сергія БРОВКА
Сергія ГУДАКА
Олександра КАВУНА
Сергія КОТЕЛЬНИКОВА
Валерія ОЛІЙНИКА
Дмитра СЛИВНОГО
Олександра ТКАЧЕНКА

Виготовлено: ТОВ «КЖД «Софія»,
08000, Київська обл., смт. Макарів,
вул. Першотравнева, 65.

Підписано до друку: 18.12.2013.
Наклад: 4574 примірники.
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ№8070 від 28.10.2003.

Рукописи матеріалів, що не замовлялися
редакцією, не редагуються та не
повертаються. Думки авторів публікацій
журналу не завжди збігаються з позицією
редакції. Відповідальність за достовірність
фактів, власних імен та інших відомостей
несуть автори публікацій.

Деякі з фотографій не є прямими
ілюстраціями до текстів.
При використанні матеріалів посилання
на журнал «Кордон» обов'язкове.

Підписний індекс: 48736

© «Кордон», 2013



На обкладинці фото Валерія ОЛІЙНИКА

4 з перших вуст
РОБОТА ВІДОМСТВА
Є СИСТЕМНОЮ Й ЕФЕКТИВНОЮ

8 де факто

★ ЛИШЕ ВПЕРЕД!

20 пульс кордону

ПРИКОРДОННИЙ
GUINNESS 2013

26 календар

РІК 2014

28 справа честі

ВРЯТОВАНІ ЖИТТЯ

30 п'єдестал

ЗВИЧКА ПЕРЕМАГАТИ

32 актуально

ПРАВО НА ЗВІРА

38 калейдоскоп

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

42 тренд

ВІТАЄМО БЛАГОРОДНОГО!

46 гороскоп

ПІДКОВИ НА ЩАСТЯ

48 ексклюзив

У ЧОМУ СИЛА?





Яким 2013 рік був для українського кордону, чим він запам'ятався та які підвалини заклад на майбутнє?.. Про підсумки та перспективи ми вже традиційно напередодні новорічних свят спілкуємося з Головою Державної прикордонної служби України.



Микола ЛИТВИН: РОБОТА ВІДОМСТВА Є СИСТЕМНОЮ Й ЕФЕКТИВНОЮ

Оптимізація технологій + автоматизація процесів ≥ 100 млн осіб за рік.

– Миколо Михайловичу, якою буде Ваша оцінка основних результатів оперативно-службової діяльності відомства за рік, що вже добігає кінця? У чому Служба досягла найкращих результатів?

– Безумовно, більшість з того, що ми планували, виконано. Результати оперативно-службової діяльності переконливо свідчать, що робота відомства є системною й ефективною. Державна прикордонна служба впевнено рухається шляхом прогресу. Ми маємо дуже позитивні показники, і за цією статистикою стоїть серйозна робота всіх підрозділів та всього нашого персоналу.

У цьому році на рахунок відомства – серйозні затримання, пов'язані з великими сумами валюти, виявленням цінних історичних колекцій. Вагомих результатів досягнуто й у безпековому секторі. Так, майже на третину більше затримано зброї, зросли показники по боеприпасах. Усе це свідчить про ефективність нашої роботи.

Так само високо оцінюють її і колеги із суміжних країн. Якщо порівнювати статистичні дані по спільних ділянках кордону з сусідами із ЄС, до речі, з 1 січня ми повністю переходимо на стандарт ведення статистики прикордонних відомств країн ЄС, то наші показники з багатьох позицій набагато кращі. При тому, що у них більше техніки, краще фінансується облаштування кордону та вирішуються питання грошового й соціального забезпечення, ми працюємо не гірше. Також показники Держприкордонслужби вищі, ніж у сусідів, і по інших ділянках – російській та білоруській з основних показників.

Водночас хочу відзначити постійне збільшення пасажиро-транспортного потоку. Цього року ми впритул наблизилися і за ці кілька днів, що залишилися до кінця року, можемо вперше досягти показника – 100 мільйонів осіб, які перетнули кордон. Тобто навантаження на персонал при незмінному штаті зростає і хотілося б більшого бюджетного фінансування на посилення наших технічних можливостей.

Є також напрями роботи, де ми прагнемо досягти більшого, особливо щодо соціально-правового захисту персоналу та організації оперативно-службової діяльності. Над цими питаннями будемо працювати.

– Найбільш резонансною подією кількох останніх місяців на кордоні був вибух у пункті пропуску «Бачівськ», який забрав життя порушника-підричника та призвів до поранення двох прикордонників. Після цього у відомстві активізувалася робота щодо недопущення та зменшення наслідків нестандартних, надзвичайних ситуацій. Що вже зроблено і що планується зробити у цьому напрямі?

– Це дійсно надзвичайна подія, та гарантувати, що подібних випадків більше не станеться, ми не можемо. Тому маємо зробити відповідні висновки та максимально вжити заходів, аби в перспективі бути готовими більш ефективно діяти в таких ситуаціях. Для цього ми провели засідання Колегії відомства, де було затверджено план, виконання якого триває. Всі наші служби отримали відповідні завдання за напрямками своєї діяльності. Нині вирішуються ті питання, що потребують фінансово-матеріальних ресурсів. Всі ці дії мають мінімізувати загрозу

І наступна складова – підготовка персоналу. Люди мають бути навчені, знати, як їм діяти в тій чи іншій ситуації.

– Українське ноу-хау – попереднє інформування пунктів пропуску про пасажирів – уже беруть на озброєння прикордонники сусідніх країн. Чи плануємо ми розширювати застосування цієї технології?

– Нинішнього року в період літнього туристичного сезону зафіксовано найбільший показник пропускних операцій за добу: оформлено майже півмільйона громадян і 90 тисяч транспортних засобів. Незважаючи на те, що пасажиро-транспортний потік перевищує удвічі, а подекуди в три й більше разів проектні добові можливості пунктів пропуску, ми бачимо, що черг на кордоні практично немає. Цього вдається досягти завдяки впровадженню нових технологій прикордонного контролю. Однією з них і є запроваджена система попереднього інформування. Вона, безумовно, позитивна, однак може застосовуватися не всюди. Найкраще ця система підходить для оформлення пасажирів авіаційного та морського транспорту. Загалом за допомогою цієї технології оброблено інформацію та прийнято відповідні рішення стосовно 170 тисяч пасажирів повітряних суден. Окрім того,

Якщо порівнювати статистичні дані по спільних ділянках кордону з ЄС, то наші показники з багатьох позицій набагато кращі. З 1 січня ми повністю переходимо на стандарт ведення статистики прикордонних відомств країн європейської спільноти.

та уможливити швидко й ефективно локалізацію нестандартної ситуації.

Проте головний висновок такий: основне наше багатство – люди. Приклад старшини Божка та старшого прапорщика Уска показав, що вони були готові до рішучих дій і самопожертви. А ми маємо зробити все можливе, щоб захистити та зберегти персонал.

– Чи не спричинять заходи, які вживатимуться, збільшення часу на контрольні процедури?

– Ні, поглиблення контролю – це не вихід. З одного боку, прикордонники повинні створити всі умови, щоб людина швидко й комфортно перетинала кордон, з іншого – не допустити порушення законодавства, особливо що стосується контрабанди наркотиків, зброї та засобів терору. Тому сучасна модель охорони державного кордону має містити певний комплекс заходів.

Перш за все повинен працювати інформаційний ресурс. Всю необхідну інформацію вже в опрацьованому вигляді інспектор має отримувати в автоматизованому режимі під час ідентифікації особи та перевірки транспорту. І якщо до нас надходять дані від правоохоронних органів України, інших держав та міждержавних безпечових організацій, тоді контроль буде ефективнішим. Ми будемо знати, яких осіб треба затримати, яких ретельніше перевірити, про яких інформувати відповідні органи.

Друге – це системна оперативна робота, яка дасть можливість серйозно працювати по об'єктах, що можуть становити потенційну загрозу.

Третє – матеріально-технічний аспект, система логістики.

систему запроваджено і в 31 пункті пропуску для автомобільного сполучення, де вона застосовується для оформлення організованих туристичних груп, що дало змогу значно швидше здійснювати всі формальності.

– Пане Голово, наскільки Держприкордонслужба готова наступного року в межах своєї компетенції забезпечувати проведення демаркаційних робіт?

– Державна прикордонна служба України готова повною мірою виконувати свої функції у процесі договірно-правового оформлення кордону. Відомство постійно бере на себе основне навантаження щодо організації роботи спільних демаркаційних комісій, хоча нормативні документи вимагають від нас лише забезпечення режиму та витратних матеріалів, у даному випадку – прикордонних знаків. Щодо окремих ділянок, то нині на завершальному етапі демаркація українсько-молдовського кордону, яку вже на 97 відсотків проведено. Із 1222 кілометрів продемарковано 1182.

Тривають демаркаційні роботи на кордоні з Росією. Так, на чернігівсько-брянській ділянці на місцевість винесено 222 кілометри лінії кордону, визначено 833 місця встановлення прикордонних знаків і вже 182 встановлено. На сумсько-брянській ділянці на місцевість винесено 63 кілометри лінії кордону, визначено 287 місць встановлення прикордонних знаків.

Практично минулого місяця розпочалася демаркація кордону з Білоруссю. Зокрема, 13 листопада відбулися урочисті заходи з нагоди встановлення першого прикордонного знака на цій ділянці. Отож процес йде, і ми готові всіляко його підтримувати, щоб кордон був відповідно позначений на міс-



цевості. Це дає змогу ефективніше протидіяти протиправній діяльності. Нагадаю, що років сім – вісім тому, щоб стримати протиправну навалу, ми власними силами, без додаткового фінансування встановили на всіх недемаркованих ділянках кордону інформаційні й попереджувальні знаки.

– У нещодавно відкритому пункті пропуску «Грушів–Будомеж» контролюючі органи двох країн несуть службу спільно, і це взаємовигідно. Які перспективи розвитку такої взаємодії?

– Запровадження спільного контролю – один із перспективних напрямів співпраці з прикордонними органами суміжних з Україною держав. Ця форма несення служби є позитивною як для контролюючих органів, так і для осіб, які перетинають кордон. На сьогодні спільний контроль здійснюється в пунктах пропуску на українсько-польському та українсько-молдовському кордоні, що дає можливість суттєво зменшити час оформлення осіб і транспорту, підвищити рівень взаємодії та обміну досвідом між контрольними службами суміжних держав. З одного боку – це вияв довіри, з іншого – елемент взаємного контролю, який зменшує корупційні ризики.

Хочу наголосити, що Державна прикордонна служба України готова всіляко підтримувати будь-які позитивні наміри країн-сусідів у сфері організації та вдосконалення спільного контролю.

Позитивною формою взаємодії є й спільне патрулювання. Загалом на різних ділянках кордону протягом 2013 року несли службу майже дві тисячі спільних патрулів, переважно з представниками прикордонних відомств Молдови та Польщі, а також Росії, Словаччини, Білорусі та Румунії. Ми продовжуємо розвивати таку практику. Так, цього року тривало удосконалення правового механізму спільного патрулювання на польській, угорській, словацькій та молдовській ділянках. На даний час з угорськими й словацькими експертами здійснюється підготовка персоналу до несення служби у складі спільних патрулів. Маємо значні успіхи у запровадженні

скоординованого патрулювання з білоруськими колегами та узгодженого несення служби на російській ділянці кордону.

– Важливими складовими охорони державного кордону є Морська охорона та прикордонна авіація. Які прогнози на наступний рік для цих компонентів служби?

– Щодо оновлення корабельно-катерного складу, то сьогодні триває будівництво головного (тобто першого в серії) корабля Морської охорони типу «Корал», одного катера «Орлан» та чотирьох UMS-1000. Сподіваємося, що всі вони будуть спущені на воду наступного року. Проте яким буде фінансування, чи встигнуть їх побудувати, провести всі регламентні процедури – покаже час.

Що стосується прикордонної авіації, у нас є чітке бачення її розвитку. Згідно з Концепцією та Програмою розвитку авіації передбачено виведення з експлуатації застарілих, затратних літальних апаратів і поступова заміна їх економічними літаками й вертольотами легкого та середнього класу. Зокрема, нам необхідно мати 24 легких вертольоти, які б дозволили значно підвищити рівень охорони державного кордону. Вони б базувалися й обслуговувалися в безпосередній близькості від кордону, забезпечували якісний його моніторинг та координацію дій нарядів.

Ефективність використання нових економічних одиниць техніки підтверджується досвідом застосування патрульних літаків «Даймонд». На них припадає 86 відсотків нальоту прикордонної авіації 2013 року. Тому ми дедалі більше уваги приділяємо навчанню льотного персоналу керуванню новими зразками техніки.

– Держприкордонслужба є надійним партнером для багатьох зарубіжних і міжнародних відомств та організацій, у тому числі з питань реалізації проектів міжнародної технічної допомоги. Що можна сказати про досягнення у поточному році і чого очікувати у році прийдешньому?

– 2013 року в рамках реалізації 22-х проектів міжнародної допомоги нашим відомством отримано технічних засобів охорони кордону на загальну суму понад 150 мільйонів гривень. Основними донорами міжнародної технічної допомоги є міністерства (відомства) США, інституції ЄС, МАГАТЕ, МОМ, Програма розвитку ООН та ОБСЄ. Ці проекти реалізуються вже давно. Хоча у нас є непогані перспективи і на майбутнє. Так, наступного року плануємо забезпечити координацію заходів із залучення міжнародної технічної допомоги, спрямованої на виконання Плану заходів щодо реалізації Концепції інтегрованого управління кордонами, програми бюджетної підтримки у рамках Європейського інструменту сусідства та партнерства, проектів у рамках ініціативи Євросоюзу «Східне партнерство». Також очікуємо імплементації проектів транс-кордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна», «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна», «Румунія – Молдова – Україна», спільних з урядом США проектів у сфері нерозповсюдження та експортного контролю, спільних з урядом США та МОМ проектів з розвитку кадрового та інтелектуального потенціалу Держприкордонслужби. Загалом у цьому контексті хочу подякувати нашому Міжнародно-правовому департаменту за якісну та плідну роботу.

– В одному із попередніх інтерв'ю Ви назвали 2013 рік – роком економії. Як вдавалося відомству економити в складних умовах сьогодні? З якими ресурсами підходимо до кінця нинішнього року і які прогнози щодо фінансування наступного?

– У цьому та минулих роках ми багато уваги приділяли питанням раціонального, економного підходу до використання ресурсів відомства. Незважаючи на малу питому вагу видатків розвитку за рахунок бюджетних коштів здійснювалися заходи з облаштування та реконструкції кордону, придбання й модернізації технічних засобів, будівництва житла та службових будівель. Протягом року гарантовано виплату зарплат та відповідний рівень всебічного забезпечення органів і підрозділів.

У Держприкордонслужбі створено Департамент внутрішнього аудиту та відповідні підрозділи в регіональних управліннях. Фінансовий контроль ведеться за всіма напрямками. У нас не залишилося жодного відділу, не охопленого цим контролем. Також ввели певні обмеження, що не повинні впливати на результат нашої оперативної-службової діяльності. І ця робота дозволила нам не лише ефективно використовувати наявні ресурси, а й створювати запас. Так, наприклад, якщо раніше були перевищити з комунальних питань, то тепер люди підійшли до цього з розумінням і ми використали навіть менше, ніж планували. Щодо наступного року, зауважу, що створена система контролю за раціональним використанням фінансів, інших ресурсів буде діяти й далі, і ми будемо її вдосконалювати.

Державна прикордонна служба України готова всіляко підтримувати будь-які позитивні наміри країн-сусідів у сфері організації та вдосконалення спільного контролю.



– Миколо Михайловичу, як Ви вже зазначали, навантаження на персонал Служби постійно зростає. Прикордонники щодня спілкуються з тисячами людей і, незважаючи на емоційну чи фізичну втому, мають залишатися взірцем порядності. Що, на Вашу думку, забезпечує високу моральну стійкість персоналу?

– Я – прибічник прогресивних методів, особливо що стосується роботи з персоналом. Щоб наші люди не піддавалися провокаціям, психологічному, корупційному тиску, однієї моральності замало. Прикордонник є представником держави, і він має постійно відчувати свою захищеність з боку держави – правову та соціальну.

Сьогодні до нас на службу приходять в основному люди уже повністю сформовані, яким по 25–30 років. Враховуючи це, ми не можемо використовувати старі методи роботи. Слід розглядати це питання в комплексі. Перебудувати систему набору, систему підготовки персоналу. Серйозний наголос робимо на персональну відповідальність за свою службу та поведінку. Водночас намагаємося забезпечити й інший – мо-

тиваційний елемент проходження служби. Він пов'язаний із належним грошовим утриманням, якісним медичним, речовим забезпеченням, перспективами отримання житла, кадрового зростання. Це ті чинники, які є важливою складовою забезпечення етичності та моральності персоналу.

Скажімо, ми почали за квотою приймати на навчання в Академію контрактників, впроваджуємо інші форми, за якими людина, котра має високі результати в службі, може отримати вищу освіту, а відповідно, й посаду. Чим не стимул?

Для багатьох сімей прикордонників болючою темою є житлове питання. І тут ми намагаємося шукати різні механізми: будуємо житлові будинки, реконструюємо службові приміщення, де передбачаємо також квартири чи кімнати для сімей прикордонників. Зараз, відповідно до нової нормативно-правової бази, знову піднімаємо питання будівництва житла за рахунок коштів інвесторів на наших земельних ділянках. Зокрема, згідно з Постановою Уряду від 2011 року щодо будівництва житла для військовослужбовців та членів їхніх сімей на земельних ділянках, що належать до земель оборони, ми подали на погодження в Кабінет Міністрів України пропозиції щодо забудови 31 ділянки. Уже є бажання будувати на наших землях у

Києві, Хмельницьку та Львові. Окрім того, з 2007 року триває будівництво житлових будинків у Чернівцях та Луцьку. Тобто ми шукаємо можливості забезпечити умови для проживання сімей прикордонників.

Також у нас ефективно працюють і розвиваються лікувально-оздоровчі заклади. Всі наші санаторії, будинки відпочинку є прибутковими, і я вдячний керівникам цих закладів та відомчих госпіталів за турботу про здоров'я прикордонників.

Підсумовуючи, хочу наголосити: люди мають знати й розуміти, що відомство постійно розвивається, покращуються умови несення служби, а також вирішуються соціальні питання. Можливо, не так швидко, як цього хотілося б, але це тимчасові труднощі. І коли буде розуміння тих, хто несе службу на кордоні, що керівництво Служби, підрозділи матеріально-технічного, правового забезпечення, інші служби постійно працюють над тим, щоб забезпечити кращі умови за обмежених ресурсів, що всі працюють на один результат, тоді й буде моральність і самовіддача. **К**

ЛИШЕ ВПЕРЕД!

*Журнал «Кордон» традиційно збирає
найяскравіші сторінки служби прикордонників*

Небагато знайдеться в Україні людей, які, проводжаючи 2013-й рік, скажуть, що він був легким, безтурботним, успішним та прибутковим. Хтось, як завжди, критикуватиме владу, хтось нумерологію, а хтось просто дякуватиме Богові, що допоміг пережити всі негаразди. Та є й ті, хто спокійно назве 2013-й роком економної стабільності, планомірного поступу, дієвих рішень, що дозволяють не словами, а справами продовжувати рух встановленим курсом. Вони щодня доводять свою спроможність виконувати поставлені перед ними завдання, стають взірцем для тих, на кого ще вчора рівнялись самі. Зрештою, їхня робота втілює в життя загальносуспільні прагнення. Все це – завдяки турботі про власний авторитет, успіх своєї справи. За доброю традицією журнал «Кордон» збирає найяскравіші сторінки служби прикордонників, адже яким би не був минулий рік та яким би не став наступний, ці люди не нарікають, а мають про що розповісти.





ПРАВО БІОМЕТРІЇ

Перші дні нового року для більшості українців, окрім традиційних свят, вже декілька років поспіль асоціюються зі змінами у законодавстві. Адже, як правило, саме на початку року набувають чинності прийняті напередодні закони. Так, з 1 січня 2013 року, згідно із законом «Про єдиний державний демографічний реєстр», українські громадяни отримали право на оформлення нових біометричних паспортів. Безумовно, таке нововведення не могло не торкнутися діяльності Державної прикордонної служби, яка повинна щонайменше забезпечити належний прикордонний контроль осіб з новими документами. Для цього прикордонному відомству необхідно було закупити обладнання, вартість якого на початок року склала 116,062 млн гривень.

Заходи з облаштування кордону зчитувальними пристроями були розподілені на два етапи впродовж 2013–2014 років. У рамках першого необхідно близько 480 тис. гривень на вдосконалення спеціального програмного забезпечення та близько 68,74 млн – технічної складової. На реалізацію другого етапу оновлення технічної складової потрібно ще 46,84 млн гривень. Державний бюджет 2013 року передбачав лише 13,5 млн гривень на закупівлю обладнання для перевірки паспортів. Окрім того, планувалося залучити міжнародну технічну допомогу в обсязі 5 млн євро.



ФАЗА «ПОДІЛЛЯ»

Спільна операція (СПО) в ключових точках українсько-молдовського кордону, метою якої було підвищення ефективності прикордонного та митного контролю, запобігання і боротьба з транскордонними злочинами та поліпшення співпраці між відомствами, стала десятим заходом, що проводиться Місією ЄС спільно з партнерами з України та Молдови, міжнародними організаціями та правоохоронними органами країн – членів ЄС.



Операція проводилася за підтримки Національного координаційного бюро Інтерполу в Києві, Європолу, Центру SELEC (Центр правопорядку Південно-Східної Європи), Регіонального оперативного офісу зв'язку для Центральної та Східної Європи COT (RILO/ECE), баварської поліції, агенції FRONTEX, а також прикордонних і митних відомств Польщі, Румунії, Словаччини й Угорщини. В спецзаходах взяли участь офіцери зв'язку з Польщі, Німеччини, Італії та Нідерландів.

У ході операції «Поділля» в певних пунктах пропуску через кордон і внутрішніх митних постах були створені чотири види спеціальних груп, кожна з яких концентрувала увагу на боротьбі з економічною контрабандою, порушеннями митних правил, нелегальною міграцією та контрабандою наркотиків. Для проведення операції Державна прикордонна служба України створила 22 спеціальні групи. Крім того, було залучено 160 патрулів та здійснено перевірку понад 1200 транспортних засобів. Підтримку груп забезпечували представники EUBAM та міжнародні експерти. Відтак під час оперативної фази СПО зафіксовано 94 події, проти яких була спрямована робота правоохоронців. Зокрема, вилучено 40 тис. пачок сигарет, 17 транспортних засобів, кілограм марихуани, понад 600 л алкоголю, більш як 1,5 кг ртуті та майже 16 млн російських рублів. 24 особи затримано за незаконне перетинання державного кордону, до 54-х застосовано санкції за порушення прикордонного режиму. В 11-ти випадках виявлено незадекларованих товарів на загальну суму 600 тис. євро.

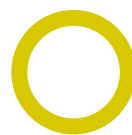
Спеціальну операцію визнано успішною за всіма аспектами.



ЕТАП ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

Ще одним кроком на шляху до підписання угоди між Україною та Європейським Союзом про спрощення оформлення віз стала відповідна згода Комітету Європарламенту з питань закордонних справ. «Своїм рішенням євродепутати продемонстрували послідовну підтримку поступового запровадження безвізового режиму для громадян України», – зауважив представник делегації України на переговорах з ЄС щодо укладення Угоди про Асоціацію Костянтин Єлісеєв. Це відкриває шлях для ратифікації Європейським парламентом зазначеного документа найближчим часом. Далі Угода розглядатиметься у Комітеті з питань громадянських свобод, юстиції та внутрішніх справ, після чого буде винесена на ратифікацію у сесійну залу Європарламенту.

Варто зазначити, що зміни передбачають подальше спрощення у вимогах з надання документів при подачі заявок на візи для журналістів та водіїв міжнародних вантажних і пасажирських перевезень, а також спрощення для технічного персоналу, що супроводжує журналістів, близьких родичів громадян однієї із країн ЄС, осіб, які супроводжують тих, хто подорожує з метою вирішення медичних проблем, представників громадських об'єднань, які направляються для участі у семінарах, тренінгах тощо. Водночас зміни стосуватимуться осіб, які братимуть участь у міжнародних виставках, симпозиумах та семінарах, а також представників релігійних організацій, задіяних в офіційних транскордонних програмах співпраці ЄС. Нові домовленості також чіткіше визначають, кому, коли і на який період мають видаватися багаторазові візи. Окрім того, документ декларує можливість безвізових подорожей для власників біометричних службових паспортів до 90 днів.



Земне бачення

З огляду на результати системного аналізу обстановки та всю складність ситуації з контрабандою нафтопродуктів на українсько-російському кордоні керівництво Державної прикордонної служби України прийняло рішення про використання на ділянці Луганського загону портативного багатоцільового скануючого георадара EASYRAD GPR. Цей прилад уже пройшов успішне випробування на ділянці Чопського загону восени минулого року. Його дія заснована на зондуванні структури ґрунту з метою виявлення пустот у ньому та в зонах підвищеної вологості. Прилад легко «просвічує» на глибину до кількох десятків метрів і виявляє всі незаконні комунікації. Майже одразу робота з використанням георадара принесла гарні результати. Лише за перші два тижні застосування EASYRAD GPR ліквідовано 11 підпільних трубопроводів, дві бази з ємностями для накопичення пального, насосами для його перекачування та власне палимим, що вже встигло потрапити до України незаконним шляхом.

GRECO МЕНДАЦІЯ

Кабінет Міністрів схвалив законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції», який розробляло Міністерство юстиції на виконання Плану дій щодо лібералізації візового режиму з ЄС. Проектом закону запропоновано удосконалити законодавство у сфері запобігання і протидії корупції. Зокрема, окреслено необхідність внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу та Закону «Про засади запобігання і протидії корупції», а також редакційних змін до законів України «Про господарські товариства», «Про основи національної безпеки України» та «Про застосування амністії в Україні».

Зауважимо, що запропоновані зміни кореспондуються з рекомендаціями, наданими Україні за результатами третього раунду оцінювання нашої країни Групою держав проти корупції (GRECO). Зокрема, вони спрямовані на віднесення всіх корупційних правопорушень, пов'язаних з отриманням неправомірної вигоди, до числа злочинів (як це передбачено поло-

женнями Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією). Одночасно з Кодексу України про адміністративні правопорушення мають бути вилучені ст. 1722 «Порушення обмежень щодо використання службового становища» та ст. 1723 «Пропозиція або надання неправомірної вигоди».

Відповідно до внесених змін встановлюється кримінальна відповідальність за обіцянку неправомірної вигоди, а також за прийняття пропозиції чи обіцянки такої вигоди. До кримінально караних діянь належить надання неправомірної вигоди третій особі з відома службової особи, яка діятиме на користь особи, що надаватиме таку вигоду. Змінюється механізм звільнення від кримінальної відповідальності при активному хабарництві, допускаючи таку процедуру лише за наявності факту вимагання неправомірної вигоди у поєднанні з добровільним інформуванням після її надання відповідного органу досудового розслідування. Крім того, передбачена кримінальна відповідальність за активне та пасивне хабарництво у приватній сфері, тобто за дії працівників підприємств, установ, організацій, які не є службовими особами.



ПРАЙМ-ТАЙМ ДІПС

На їхньому рахунку понад 1,5 тис. затриманих порушників державного кордону, 250 незаконних мігрантів (30% від загальних показників Служби за рік), близько 8,6 тис. осіб – порушників прикордонного режиму (80%), 80 одиниць зброї (66%), а також вилучення товарів народного вжитку на загальну суму 12,2 млн гривень (33%). Це все – здобутки дільничних інспекторів прикордонної служби впродовж 2012 року.

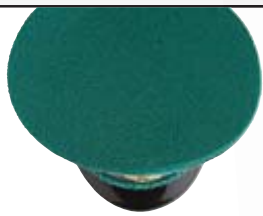
Вони ефективно припиняють спроби незаконного переміщення великих партій контрабанди на ділянках Луцького та Львівського прикордонних загонів, затримують групи нелегальних мігрантів у зоні відповідальності Чопського і Мукачівського загонів. На увагу заслуговують і вилучення значних обсягів незаконно вилучених морепродуктів та виявлення засобів вилову риби дільничними Бердянського та Сімферопольського загонів. Чи не найбільш резонансним для всього відомства стало припинення в грудні минулого року дільничними ВПС «Доманове» Луцького загону спроби незаконного переміщення через державний кордон валюти в розмірі 2 млн 400 тис. американських доларів.

Погодьтеся, такі показники оперативно-службової діяльності – варті уваги. Тож на початку року вже традиційно кращих дільничних збирають в Адміністрації Держприкордонслужби для вручення заслужених відзнак, цінних подарунків та відомчих нагород. Зокрема, троє військовослужбовців Сумського, Ізмаїльського та Бердянського прикордонних загонів отримали з рук Голови Служби ключі від службових автомобілів «Нива Шевроле», а кращі дільничні Мостиського та Луцького загонів отримали службові квадроцикли POLARIS. Не залишилися поза увагою й інші – за сумлінне виконання обов'язків генерал армії України Микола Литвин нагородив усіх відомчими відзнаками, грамотами, грошовими преміями та цінними подарунками.

Також під час урочистих зборів відзначено кращих серед ДІПСів за результатами щорічних змагань. Кращими у командній першості стали прикордонники Східного регіонального управління. В індивідуальному заліку найвищих результатів досяг начальник відділення дільничних інспекторів прикордонної служби «Тячів» Мукачівського загону прапорщик Володимир Рибалко. До когорти кращих увійшли й такі прикордонники, як старші прапорщики Ігор Мозоля та Олександр Іванов, старшина Віктор Пеха, старший сержант Роман Строган, сержант Олег Омельчишин.

Власний сервіс

Вісімнадцять комплектів ремонтно-технічного обладнання «КОРТ-02», призначеного для обслуговування систем радіаційного контролю в пунктах пропуску, офіційно передали українським прикордонникам представники Міністерства енергетики США. Співпраця між двома відомствами розпочалася 2005-го, а вже через два роки стартував проект міжнародної технічної допомоги «Запобігання розповсюдженню ядерних та інших радіоактивних матеріалів» за програмою «Друга лінія захисту». Відтоді вже 41 пункт пропуску облаштований стаціонарними комплексами для виявлення ядерних та радіоактивних матеріалів «Янтарь». Передбачається, що до кінця 2015 року їх кількість сягатиме сімдесяти. Окрім того, в рамках проекту до органів охорони держкордону передано чотири мобільних автоматизованих радіаційних комплекси. Встановлені на держкордоні України системи «Янтарь» мають трирічний термін гарантійного технічного обслуговування за рахунок проекту, після чого прикордонникам доведеться здійснювати відповідні ремонтно-профілактичні процедури самостійно. Тож для підвищення надійності систем американська сторона надає відповідне обладнання, а інспектори-дозиметристи пройдуть відповідні тренінги з використання «КОРТ-02».



КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ

Комплексні заходи, що дали змогу забезпечити контроль за динамічною обстановкою, зростання основних показників оперативно-службової діяльності та своєчасне реагування на зміни у тактиці дій порушників – так можна охарактеризувати роботу Держприкордонслужби за підсумками першого кварталу 2013-го. Лише за три місяці через державний кордон пропущено майже 14,5 млн осіб та близько 3,5 млн транспортних засобів, затримано 271 нелегального мігранта, виявлено 200 од. зброї, понад 5,5 тис. боєприпасів, майже 26 кг наркотичних речовин, контрабандних товарів на загальну суму понад 43 млн гривень. Оперативно-розшуковими підрозділами припинено діяльність 33 протиправних груп у складі 81 особи. До речі, позитивним здобутком, порівняно з першим кварталом минулого року, є зменшення майже вдвічі загальної кількості правопорушень, ліквідованих самостійно прикордонною охороною суміжних країн.

Грунтовно прикордонне відомство працювало в рамках нового Кримінально-процесуального кодексу України. За звітний період «зелені кашкети» надіслали 330 повідомлень за ознаками злочинів, внесених до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Справно діяла, на погляд членів Колегії ДПСУ, й Морська охорона. Зокрема, кораблями спеціального угруповання різнорідних сил здійснено два виходи в економзону тривалістю п'ять діб. Корабель Морської охорони «Миколаїв» затримав турецьку рибпромислову шхуну «Чанак Чілар», капітан якої, за рішенням суду, відшкодував ДПСУ збитки у розмірі понад 136 тис. гривень. Також успішно проводилися спільні дії з російськими прикордонниками з протидії браконьєрській діяльності та підтримання сприятливого режиму плавання в акваторії Чорного й Азовського морів та Керченської протоки.



А Кульмінація СВЯТА

**ЗРОБЛЕНО
З НАТХНЕННЯМ**

Адресою наймасштабніших урочистостей з нагоди Дня прикордонника 2013 року став парк «Перемога», що у Дніпровському районі Києва. Рік тому тут відкрили Алею прикордонників. Тоді основою архітектурної композиції були червоно-зелені часів СРСР та сучасні жовто-блакитні прикордонні знаки, а також пам'ятна стела. Сьогодні ж місце зустрічі «зелених кашкетів» просто не впізнати. Його прикрасили численні клумби з квітковими композиціями на тему прикордонної символіки, що гармонійно доповнили головний елемент – пам'ятник «Захисникам кордонів Вітчизни». Привітати охоронців кордону з нагоди їхнього професійного свята та урочисто відкрити монумент прибув Президент України Віктор Янукович.

Як зауважив у своєму зверненні Глава держави, нам потрібне потужне, добре оснащене прикордонне відомство, у якому працюють професіонали своєї справи – люди, які, суворо дотримуючись чинного законодавства, досконало виконують свої службові обов'язки, є зразком культури, ввічливості й доброзичливості. Президент вручив державні нагороди з нагоди Дня прикордонника та взяв участь у фотографуванні з кращими представниками прикордонного відомства біля щойно відкритого пам'ятника. А завершенням програми став святковий концерт.



ПЕРШИЙ ЗАЛІЗНИЧНИЙ

У Чернігівському прикордонному загоні урочисто відкрито новостворений підрозділ – відділ прикордонної служби «Щорс». Уперше свою службу на цій ділянці прикордонники розпочали ще 1993 року, коли в містечку Щорс почала діяти застава прикордонного контролю. Після 15 років служби відділення прикордонного контролю «Щорс-залізниця» реорганізовано в контролерський пост відділу прикордонної служби «Деревини». І ось через п'ять років відбулася подія, яка, без перебільшення, увійде в історію не лише Чернігівського загону, а й усього регіонального управління. Адже унікальність підрозділу в тому, що це єдиний у відомстві ВПС, зосереджений винятково на здійсненні прикордонного контролю, і при цьому розташований не безпосередньо на лінії кордону, в аеропорту чи морському порту.



В офіційній обстановці за присутності керівників органів державної влади та місцевого самоврядування Щорсівського району новостворений відділ відкрив начальник Чернігівського загону полковник Олександр Птиця. До відділу прикордонної служби «Щорс» увійшли міжнародний пункт контролю для залізничного сполучення «Хоробичі» та міжнародний пункт пропуску для залізничного сполучення «Щорс». Створення ВПС дозволило значно оптимізувати процес служби, адже до цього дотримання всіх службових стандартів вимагало від прикордонних нарядів додатково долати понад 40 км шляху щодня.

«Зональна» мотивація

Військовослужбовці 12 підрозділів, а це понад 1200 прикордонників, які виконують обов'язки на території радіоактивного забруднення, вже з 1 травня 2013-го отримали грошове забезпечення, збільшене на 300–500 гривень залежно від категорії персоналу. Відповідне рішення прийняв Голова Державної прикордонної служби України генерал армії України Микола Литвин за результатами робочої поїздки до Житомирського загону. Також керівник прикордонного відомства визначив заходи щодо будівництва восьмиквартирного житлового будинку для охоронців рубежу ВПС «Млачівка», який відповідає за ділянку державного кордону в межах Київської області, та сучасних адміністративних будівель у відділах «Лучанки» й «Копище» на Житомирщині.

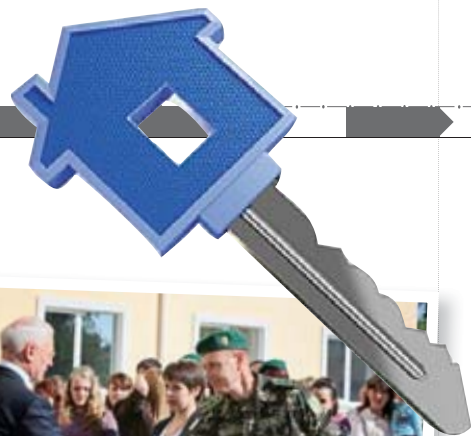


БЕЗПЕКА ФОРМАТУ СНД

Рада командувачів Прикордонних військ держав-учасниць СНД зібралася на 69-те засідання, яке проходило в Одесі. Державна прикордонна служба України на правах господаря провела активну підготовку до початку роботи РКПВ. У рамках програми засідання українська сторона представила інновації в роботі вітчизняного прикордонного відомства на базі Одеського прикордонного загону, Одеського загону Морської охорони та Південного регіонального управління ДПСУ. Одним із основних аспектів обговорення на засіданні РКПВ була обстановка, що складається у Центральноазійському регіоні, насамперед на таджицько-афганському кордоні. Зокрема, були визначені шляхи подолання непрості ситуації та способи надання технічної допомоги таджицьким колегам. Адже на тлі виведення у наступному році коаліційних військ з Афганістану очікується переміщення безпосередньо до зовнішніх рубежів Співдружності лабораторій з виробництва наркотиків, формувань бойовиків та посилення інших негативних факторів.

Загалом розглянуто 11 важливих питань, по яких прийнято 25 рішень Ради командувачів. Участь української сторони обмежилася підтримкою заходів, можливих у рамках офіційної політики України. Оскільки наша країна має лише статус спостерігача в СНД, то поняття «зовнішні кордони Співдружності» з українським законодавством не корелюється. Водночас є чимало справ, участь у яких Держприкордонслужби може розглядатися як корисна взаємодія на рівні відомств. До неї можна віднести підготовку спільних прикордонних операцій, спрямованих на боротьбу з браконьєрством, а також охорону біоресурсів в акваторіях Чорного та Азовського морів.

Обмінялися учасники з'їзду й думками та досвідом з питань зміцнення прикордонної безпеки під час проведення масштабних міжнародних заходів. Прикладом такої роботи є досвід проведення європейської футбольної першості «Євро-2012» в Україні, пісенного конкурсу «Євробачення – 2012» в Азербайджані та зимових азійських ігор 2011 року в Казахстані. Окрім того, українські прикордонники поділилися зі своїми колегами досвідом багаторічної співпраці з Місією EUBAM та Європейською агенцією з управління оперативним співробітництвом на зовнішніх кордонах держав ЄС FRONTEX.



56

КЛЮЧІВ

Введено в експлуатацію другу чергу реконструкції з надбудовою казарми на території Окремої комендатури охорони і забезпечення. З нагоди Дня прикордонника 56 сімей правоохоронців отримали омріяні квадратні метри.

В урочистостях, присвячених відкриттю новобудови на вулиці Світлій, 6 у Києві, взяв участь прем'єр-міністр України Микола Азаров. Глава Уряду вручив новоселам ключі від помешкань і привітав їх з цією важливою подією у їхньому житті.

Як зауважив у своєму виступі Голова Держприкордонслужби генерал армії України Микола Литвин, питання соціального захисту персоналу прикордонного відомства було і є одним із пріоритетних. За його словами, поєднання реконструкції власних фондів та нового будівництва дає змогу отримувати житло, яке на 15–20% дешевше опосередкованої вартості. Відтак упродовж 2009–2012 років прикордонники отримали 1247 квартир та 510 кім-



нат. Триває будівництво житла також в Одесі, Харкові, Луцьку, Чернівцях, Ужгороді та інших містах.

Варто відзначити, що згідно з відомчою програмою на території Окремої комендатури охорони і забезпечення ДПСУ передбачено будівництво комплексу житлових будинків на 404 квартири. Ще одну новобудову на 56 квартир, зведення якої вже розпочато, планується ввести в експлуатацію наступного року. Реалізація цього проекту дозволить в повному обсязі вирішити питання забезпечення службовим житлом прикордонних сімей Київського гарнізону.



ОВА ПЛЕЯДА

національна академія прикордонного відомства провела двадцять перший випуск офіцерів. За багаторічною традицією святкове дійство відбувалося на Майдані незалежності Хмельницького. У 2013 році стіни Академії в новій якості залишили 314 осіб: 63 з них здобули освітньо-кваліфікаційний рівень магістра, 71 – спеціаліста, 180 отримали дипломи за кваліфікацією «бакалавр». Серед випускників – 27 військовослужбовців-жінок. Десять офіцерів заслужили золоту медаль та закарбування своїх прізвищ на академічній Дошці пошани, ще 70 отримали дипломи з відзнакою. Хвилююче враження справило на всіх присутніх прощання випускників з Бойовим Прапором академії та проходження урочистим маршем. Цей ритуал завершив офіційну частину чергового випуску офіцерів Національної академії Державної прикордонної служби України. Загалом за часи свого існування прикордонна альма-матер випустила близько 9 тис. офіцерів. Вона стала провідним навчальним закладом, що готує справжніх фахівців з охорони державного кордону України.



АНТИНЕСТАНДАРТ



Одеський аеропорт «Шкільний» на декілька днів став майданчиком для проведення навчань за участю мобільних (спеціальних) підрозділів і резервів Служби. Заходи проводилися під керівництвом Голови Держприкордонслужби генерала армії України Миколи Литвина. Усього до тренінгу було залучено понад 1,5 тис. чоловік та 275 од. транспорту. Головною метою маневрів була перевірка якості управління підпорядкованими підрозділами у разі реагування на нестандартні ситуації на кордоні. За легендою навчань, на держкордоні діяли канали протиправної діяльності, пов'язані з незаконним переміщенням контрабандних товарів, зброї, вибухівки, наркотичних речовин, а також переправлення незаконних мігрантів. Саме на такі загрози максимально професійно та ефективно реагували учасники тренінгу. Далі перевірялася робота ситуаційних груп усіх рівнів, планування та застосування мобільних, чергових сил і резервів. Окрім того, учасники продемонстрували екіпіровку, озброєння та технічні засоби мобільних сил. Показали також злагодженість дій підрозділів під час локалізації нестандартної ситуації в пункті пропуску – спроби прориву автомобіля.



Експерти розшуку

П'ятий чемпіонат Державної прикордонної служби України з дресування службових собак на базі Кінологічного навчального центру ДПСУ визначив кращих кінологів прикордонного відомства. Боротьбу за почесне звання розпочали 59 учасників у складі 22 команд, що представляли всі регіональні управління Служби, Національну академію ДПСУ імені Б. Хмельницького, Кінологічний центр, Міністерство внутрішніх справ та Пенітенціарну службу. До складу суддівської команди увійшли як представники прикордонного відомства, так і Кінологічної спілки України. Змагання проходили у категоріях: «розшуковий собака прикордонної служби», «спеціальний собака з пошуку наркотичних речовин» та «службовий собака з пошуку вибухових речовин». Судді оцінювали навик слухняності, обшуку місцевості, ведення слідової роботи, затримання правопорушників, огляду людини, приміщень, авто та багажу, які є найбільш затребуваними в охороні державного кордону. У напруженій боротьбі в загальнокомандному заліку серед органів Держприкордонслужби України переможцем стала команда Кінологічного навчального центру, друге місце вибороли кінологи Сімферопольського загону, бронзовим призером стала команда Чопського прикордонного загону. Серед команд регіональних управлінь місця розподілилися наступним чином: I місце – Західне, II – Північне, III – Східне регіональне управління.



Вартові «тиші»

На Буковині в Путильському районі відкрито новий підрозділ – прикордонний пост «Шепіт», який сформовано на базі колишньої прикордонної застави імені К.Г.Алексєєва. Новостворений підрозділ взяв під охорону майже 20 км українсько-румунського кордону й увійшов до складу відділу прикордонної служби «Селятин» Чернівецького загону. З нагоди відкриття прикордонного поста відбувся урочистий мітинг, по завершенні якого всі охочі мали змогу ознайомитися з новоствореним підрозділом. Адже він тривалий час не використовувався в охороні кордону, а тому довелося докласти чимало зусиль, щоб дати друге життя колишній прикордонній заставі.



Субтропічний відділ



У кримському Гурзуфі відкрито відділ прикордонної служби «Ялта» Сімферопольського загону.

ВПС, який у взаємодії з іншими прикордонними підрозділами виконуватиме завдання з охорони південних рубежів

нашої країни, отримав ім'я першого Командувача Прикордонних військ України генерала армії України Валерія Олександровича Губенка. Варто відзначити, що це перший прикордонний підрозділ європейського зразка в Автономній Республіці Крим із сучасною інфраструктурою, який відкрито в рамках реалізації другого етапу Концепції та Програми розвитку Державної прикордонної служби України на період до 2015 року.

Символічну стрічку розрізали Голова Державної прикордонної служби Укра-

їни генерал армії України Микола Литвин, Голова Ради Міністрів АР Крим Анатолій Могилюв та Постійний Представник Президента України в АР Крим Віктор Плакида. Микола Литвин привітав усіх присутніх з важливою подією і відзначив, що відкриття ВПС «Ялта» є черговим кроком на шляху вдосконалення умов прикордонної служби та наближення їх до європейських стандартів. Приємним додатком до свята стало вручення Головою Служби військовослужбовцям відділу ключів від 13 нових службових квартир.

КОМЕНДАТУРСЬКІ 50

Окрема комендатура охорони і забезпечення Держприкордонслужби України відзначила свій півстолітній ювілей. Головне завдання ОКОіЗ – всебічне забезпечення повсякденної діяльності Адміністрації ДПСУ та підпорядкованих їй структурних органів. Передусім це охорона, оборона і пропускний режим до об'єктів центрального апарату відомства. Також частина здійснює облік і контроль за правильним використанням та експлуатацією озброєння, автомобільної й спеціальної техніки, ремонтом і технічним обслуговуванням, обладнанням прикордонних об'єктів, підтримує їх у постійній готовності до застосування. Фахівці частини забезпечують реалізують державні програми, проекти міжнародної технічної допомоги, а також проводять державні закупівлі за процедурою торгів для забезпечення життєдіяльності прикордонного відомства.

На особливу увагу заслугове матеріально-технічна база Окремої комендатури охорони і забезпечення. В її арсеналі – сучасний комп'ютерний клас, підключений до інформаційно-телекомунікаційної системи «Гарт-8», стрільбище, електронний тир. Є тут і справжній спортивно-оздоровчий комплекс з футбольним полем зі штучним покриттям, баскетбольний майданчик, тенісні корти, смуга перешкод, бігові доріжки, атлетичні турніки, тренажери для занять рукопашним боєм. Одночасно тут можуть тренуватися до 250 осіб. Та чи не найбільшим «резервом» ОКОіЗ є доволі велика територія військового містечка, яку комендатура ділить із Мобільним прикордонним загonom. Вже кілька років постіть тут успішно зводяться помешкання для охоронців рубежу.

У перспективі на території військового містечка за рахунок бюджетних ко-



штів – зведення комплексу житлових будинків на 404 квартири, а за рахунок спільної з інвесторами забудови планується будівництво житлового комплексу на 3240 квартир, де Держприкордонслужба отримає близько 860 помешкань. Офіцери, прапорщики, військовослужбовці за контрактом та працівники Окремої комендатури охорони і забезпечення, які ось уже п'ятдесят років охороняють кордони України, заслуговують на слова подяки від імені усього персоналу Держприкордонслужби.

ПРОПУСТИТИ МІЛЬЙОНИ

Враховуючи стале зростання пасажиро-транспортного потоку через державний кордон, здійснено апробацію змін до технологій пропускних операцій в пунктах пропуску для автомобільного сполучення. Зокрема, оформлення громадян за принципом однієї зупинки та одного вікна, введення RFID-карток, які раніше використовувалися лише в повітряних пунктах пропуску, автоматизація та посилення режимних заходів, що дає можливість завчасно й якісно підвищити безпеку складову.

Ще однією новинкою сезону стала розробка технології спрощення процедури перетинання кордону організованими туристичними групами. Оформлення пасажирів за цією технологією здійснюється в пріоритетному порядку. Для цього туристичні оператори (туристичні агенти) повинні не пізніше як за 24 години до прибуття автобуса в пункт пропуску, де планується перетинання кордону, надіслати на електронну скриньку підрозділу повідомлення, у якому має міститися інформація про організатора міжнародного перевезення туристів, маршрут, дата та орієнтовний час прибуття. До повідомлення також необхідно прикріпити список пасажирів, де вказуються дані туристичної групи – прізвища, імена, назви і номери документів, громадянство. Після надходження повідомлення на адресу пункту пропуску за дві години турсервіс отримує відповідь, у якій



значається найбільш зручний час для прибуття автобуса, смуга руху, де проводитиметься прикордонний контроль даної групи. Перевірка документів здійснюється в автобусі по прибутті в пункт пропуску за спрощеною процедурою, тобто проводиться лише ідентифікація подорожуючих.

Такий порядок значно покращує комфорт пасажирів та прискорює прикордонно-митні операції. Разом з тим використання інновації запобігатиме утворенню черг. За старою схемою для оформлення туристичного автобуса необхідно було близько 40 хвилин, а застосувавши нову технологію, правоохоронцям вдалося скоротити час на всі формальності в 2,5–3 рази. Вже з 1 серпня така інновація застосовувалася у 31 пункті пропуску: на кордоні з Республікою Польща – 6, Словаччиною – 2, Угорщиною – 3, Румунією – 3, Молдовою – 7, Росією – 6 та з Республікою Білорусь – 4.

МОМЕНТ ДЕТОНАЦІЇ

Надзвичайна подія, що сталася на початку жовтня у міжнародному пункті пропуску для автомобільного сполучення «Бачівськ», сколихнула всю

Україну. Порушник прикордонного законодавства застосував вибуховий пристрій, внаслідок чого підривник загинув, а два прикордонники отримали важкі поранення. Персонал пункту пропуску спрацював чітко й правильно, щоправда, відомство провело детальний аналіз цього випадку та відпрацювало низку додаткових запобіжних заходів. Зокрема, підписано Наказ «Про удосконалення готовності до реагування на надзвичайні та нестандартні ситуації на державному кордоні». Цей документ визначив аспекти діяльності відомства, які допоможуть у майбутньому уникати нестандартних чи надзвичайних ситуацій, а якщо це буде неможливо – мінімізувати їх наслідки.



КУРСОМ ВЗАЄМОДІЇ



Кораблі Берегових охорон Російської Федерації та Туреччини перебували з офіційними візитами в Азово-Чорноморському регіональному управлінні. Зокрема, до Керчі з неофіційним візитом прибув корабель Берегової охорони Прикордонної служби ФСБ Російської Федерації «Жемчуг». Під час зустрічі російські та українські колеги обмінялися досвідом з правоохоронних та прикордонних питань, підвищення готовності до спільних дій в Чорному та Азовському морях. Відпрацювали й практичні питання: спільного плавання та маневрування, огляду судна-порушника, передачі вантажу на ходу. До речі, це перший візит корабля Берегової охорони РФ з часу створення незалежної Української держави. Минулого року з аналогічним візитом Новоросійськ відвідав корабель Керченського загону Морської охорони «Донбас».

За доброю традицією, започаткованою ще 1998 року, з п'ятиденним візитом у Севастопольському загоні перебував корабель Берегової охорони Республіки Туреччина TCSG-94. Тут також було проведено низку заходів, спрямованих на обмін досвідом та підвищення готовності до спільних дій у Чорному морі. Сьогодні в рамках Форуму Чорноморського прикордонного співробітництва з турецькими охоронцями рубежу налагоджена та підтримується тісна взаємодія в питаннях спільного інформування про можливі правопорушення. Так, минулого року літак Держприкордонслужби виявив у нашій економзоні турецьку рибпромислову шхуну, яка займалася протиправною діяльністю. Інформацію одразу ж було передано Береговій охороні Туреччини, яка затримала порушників й поінформувала нашу сторону про притягнення до відповідальності своїх співвітчизників.

«Буриштинова» брама «Києва»

Міжнародний аеропорт «Київ» у рамках реалізації проекту міжнародної технічної допомоги «Запобігання розповсюдженню ядерних та інших радіоактивних матеріалів» за програмою «Друга лінія захисту» оснащено системою радіаційного контролю «Янтарь». В урочистостях з нагоди відкриття та введення в експлуатацію системи взяла участь заступник директора Міжнародно-правового департаменту Адміністрації Держприкордонслужби України генерал-лейтенант Володимир Карась, заступник Посла Сполучених Штатів Америки в Україні Брюс Донахью, представник Міністерства енергетики США при Посольстві США в Україні Лаура Смайлі та генеральний директор компанії «Майстер-Авіа» Олексій Яковець.

Як зауважив під час виступу генерал-лейтенант Володимир Карась, зусилля Державної прикордонної служби України у сфері радіаційної безпеки є елементом поступового й наполегливого виконання завдань, визначених Президентом України та Урядом держави. Також він додав, що загалом планами передбачено створення всеукраїнської мережі таких систем радіаційного контролю, яка охоплюватиме більше ста найважливіших міжнародних пунктів пропуску через державний кордон. У свою чергу заступник Посла Сполучених Штатів Америки в Україні пан Донахью подякував прикордонникам за плідну й ефективну роботу з реалізації програми запобігання розповсюдженню зброї масового знищення в Україні та висловив надію щодо подальшого співробітництва.

Слід зазначити, що плідна співпраця між прикордонним відомством України та Міністерством Енергетики США щодо запобігання незаконному розповсюдженню ядерних та інших радіоактивних матеріалів у пунктах пропуску дала змогу станом на початок листопада 2013 року облаштувати стаціонарними та мобільними комплексами 51 український пункт пропуску. До вересня 2014-го передбачено облаштувати системами радіаційного контролю ще 14 пунктів пропуску.

На зламi стереотипу

У

країна та Білорусь розпочали практичну фазу демаркаційного процесу встановленням першого прикордонного стовпа неподалік міжнародного пункту пропуску Сеньківка, що на Чернігівщині. Початок демаркаційних робіт став результатом безпосередніх домовленостей президентів України та Республіки Білорусь. 18 червня 2013 року під час офіційного візиту президента Республіки Білорусь О. Лукашенка в Україну було підписано Протокол про обмін Ратифікаційними грамотами Договору між Україною і Республікою Білорусь «Про державний кордон» від 12 травня 1997 року. Спільна українсько-білоруська демаркаційна комісія підготувала необхідні документи та досягнула домовленостей про встановлення першого прикордонного знака на стику державних кордонів України, Республіки Білорусь та Російської Федерації. Церемонія його відкриття відбулася 13 листопада.



Коментуючи історичну подію, Голова Державної прикордонної служби України Микола Литвин відзначив, що цей захід є свідченням визначення нормативно-правового регулювання відносин, які стосуються територіальної цілісності, суверенітету та незалежності обох держав. Винесення лінії державного кордону на місцевість дає можливість правоохоронцям установлювати режими державного кордону, пунктів пропуску, прикордонної смуги та прикордонного контрольованого району, що, з одного боку, дозволяє спростити формальності на державному рубежі, чого вимагає від правоохоронців Президент України, з іншого – підвищити безпеку спільного кордону.



Оптимальне поєднання



Новий пункт міжнародного пропуску «Грушів – Будомеж» відкрито на кордоні України та Польщі. Особливістю нового пункту пропуску є те, що українські та польські контролюючі органи здійснюватимуть спільний контроль. Наразі для українських прикордонників і митників визначено 19 службових приміщень у пункті пропуску, який знаходиться на території Польщі. Будівництво переходу розпочалося ще 2010 року і коштувало Європейському Союзу близько 45 млн доларів. Наразі він є найсучаснішим пунктом пропуску на спільному кордоні обох держав.

Призначений для пропуску осіб, транспортних засобів і товарів, за винятком тих, що підлягають ветеринарному та фітосанітарному контролю, а також небезпечних матеріалів. «Грушів – Будомеж» може пропускати за добу 8 тис. осіб, 2,4 тис. транспортних засобів (до 3,5 т) та 80 автобусів. Комплекс обладнаний 17 смугами руху, тут розгорнуто систему відеоспостереження з використанням майже 30 відеокамер, а також повністю обладнано системи зв'язку та автоматизації прикордонного контролю. Робочі місця співробітників контролюючих служб дозволитимуть в

автоматичному режимі здійснювати перевірку дійсності паспортних документів, внесення інформації про осіб до баз даних, виявляти людей, стосовно яких є доручення уповноважених державних органів. Перевагами спільного контролю є відсутність необхідності будувати пункт пропуску на території України, скорочення часу та створення комфортних умов під час перетинання державного кордону, підвищення рівня взаємодії з контрольними службами суміжної держави, можливість оперативного обміну досвідом, а також розвиток міжнародного прикордонного співробітництва.

Цього ж дня Голова Державної прикордонної служби України Микола Литвин та голова Львівської облдержадміністрації Олег Сало відкрили реконструйований відділ прикордонної служби «Грушів» Львівського прикордонного загону. Знаковою подією для прикордонників стало вручення ключів від службового житла. Новоселами недавно зведеного двоповерхового будинку стали вісім сімей прикордонників. Варто зазначити, що загалом на облаштування відділу прикордонної служби «Грушів» протягом 2011–2013 років виділено 2,6 млн гривень, з яких на будівництво житла витрачено майже 1,9 млн. К

Підготував Дмитро СЛИВНИЙ

ПРИКОРДОННИЙ GUINNESS 2013

Гіннесс-рекорд передбачає певні вимоги: щоб був цікавий, вимагав певної майстерності і, головне, слугував стимулом для інших. І далеко ходити не треба – всі ці критерії притаманні досягненням прикордонників! Серед безлічі затримань 2013 року ми обрали ті, що варті називатися рекордними саме за унікальністю. Що примітно: із року в рік охоронці рубежу, наче вольові спортсмени-олімпійці, усе «швидше, вище, сильніше»!



МАНІ-МАНІ-МАНІ...

РЕЗОНАНСНІ «ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ», ЗА НАШИМ РЕЙТИНГОМ, СТАЛИ НАЙМАСШТАБНІШИМИ ЦЬОГОРІЧНИМИ ЗАТРИМАННЯМИ

Отже, почесне третє місце посіло вилучення 39 млн рублів, що в еквіваленті становить 9,8 млн гривень. Наш співвітчизник віз їх у Росію, запакувавши в газовому балоні свого Audi так, що комар носа не підточить. Однак у ланцюгу, здавалося б, ідеально розробленої операції стався витік інформації і в пункті пропуску «Гоптівка», що на Харківщині, на контрабандиста вже чекали правоохоронці. На другому місці – двоє ряджених у білі маскхалати білорусів, які на початку року засніженими манівцями намагалися дістатися свого села Мокрани. Помітивши переслідувачів-правоохоронців, «спринтери» намагалися втекти, та, мабуть, швидкості пересування завадила ноша – за 100 м від кордону і їх спіткала невдача. Із 2,4 млн американських доларів довелося розпрощатися, натомість на порушників чекало близьке знайомство з представниками прокуратури, СБУ, митниці та податкової.



Рекордсменом же в цій номінації став «валютний гібрид» Toyota Land Cruiser Prado, якому на початку жовтня завадили залишити Україну з надвеликою сумою валюти у заганому вже пункті пропуску «Гоптівка». Додатковий паливний бак росіянин «заправив» 2,7 млн американських доларів, понад мільйоном євро та 50 млн російських рублів, що загалом склало 46 млн гривень. Певна річ, з грішми довелося розпрощатися, як і з авто вартістю 270 тис. гривень.

А «втішний приз» дістався провідникові потяга «Київ – Москва», що став переможцем у номінації «Не рвіть серце». Ніхто б і не помітив на огрядній постаті «зайві незадекларовані калорії» – прикріплені скотчем до тіла 20 тис. доларів, та треба ж було такому статися, що в чоловіка під час перевірки на кордоні банально здали нерви, а це не могли не помітити правоохоронці.



МІЦНИЙ КОКТЕЙЛЬ

МЕТАМОРФОЗИ З КОНЬЯКОМ

Не залишилася непоміченою партія грузинських вин, що прибули до Іллічівська у липні замаскованими під причепами з коньяком у двох вантажівках на теплоході «Грейсфвальд». Сховок із понад 2,3 тоннами божественного напою неабияк вразив правоохоронців своїм ексклюзивом та розмаїттям.



НА БЕРЕЗІ РІЧКИ СІВ І ЗАПЛАКАВ...

Наш 19-річний співвітчизник, коли його посеред шести-десяти шести 35-літрових пластикових каністр зі спиртом побачили прикордонники відділу «Могилів-Подільський». Та це аж ніяк не засмутило правоохоронців, навпаки – наштовхнуло на думку, що то, можливо, не весь тогоденний «улов». Таки так – на подвір'ї приватного будинку села Німія міжвідомча група співробітників Держприкордонслужби, МВС та митниці знайшла ще 51 каністру зі спиртом. Усього ж вилученої «вогненної води» нарахували понад 4 тис. літрів.



ЯСКРАВИЙ ВОЯЖ

ОСТАННІМ ЧАСОМ НЕЛЕГАЛИ ДОЛАЮТЬ КОРДОНИ ВЕЛИКИМИ ГРУПАМИ – ТЕНДЕНЦІЯ, ЯКА, ЗДАВАЛОСЯ Б, ВІДІЙШЛА У МИНУЛЕ...

ЛІТЕРОЮ «ЗЮ»

У мікроавтобусі молдовської реєстрації, який перетинав кордон наприкінці вересня, у тісному сховку тихцем їхали, наче оселедці в бочці, афганці-нелегали, аж допоки у міжнародному пункті пропуску «Грем'яч» пильне прикордонне око не помітило тремтячі руки водія. Прикордонники ретельніше оглянули салон і виявили в ніші, прикритій картоном та заваленій сумками, дев'ятох «пасажирів» – чотирьох чоловіків, стільки ж дітей та жінку. Але то, як з'ясувалося, був не найбільший гурт нелегалів.

ГУТАПЕРЧЕВИЙ УАЗИК

Найбільшою ж стала затримана прикордонниками та співробітниками СБУ наприкінці жовтня на Чернігівщині група із 24-х незаконних псевдотуристів, серед яких двоє жінок та четверо дітей. Неподалік знайшли й уазик, на якому підпомагачі доставили людей. Знімаємо шляпу перед флагманом Ульяновського автозаводу – за місткістю йому немає рівних! Згідно з російсько-українською угодою «Про реадмісію», прикордонники передали обидві групи представникам прикордонної служби Росії.

ПІДДАЛАСЯ ХАРИЗМІ

Не можемо втриматися і не розповісти про нетривіальний випадок, який мав місце на Луганщині, на ділянці відділу «Мілове». Мабуть, розквітла весна робить з людьми дива. Це ж треба так було 29-річній жінці піддатися харизмі 16-річного грузина-нелегала, щоб на п'ятому місяці вагітності згодитися стати його провідницею, нехай і за гроші! Та не судилося їм дістатися Росії, натомість мали клопіт – юнака за спробу незаконного перетинання кордону рішенням суду оштрафовано на 3400 гривень, а щодо жінки співробітники СБУ розпочали кримінальне провадження.



КОХАННЯ – СТРАШНА СИЛА

Патруль відділу «Ягодин» Луцького загону наздогнав чоловіка, який проник на територію України в обхід пункту пропуску. При собі він мав посвідчення громадянина Туреччини, однак переконував, що вже тривалий час проживає й працює в Німеччині, отримавши громадянство цієї країни. Порушник за два дні до того вже марно «підкорював» український кордон, пред'явивши на контроль в пункті пропуску ідентифікаційну картку громадяни-

на Німеччини. Затриманий «і просився, і молився», будь-що прагнучи потрапити в Україну, бо хотів зустрітися з турчанкою, з якою познайомився в соціальній мережі та домовився зустрітися в Києві, оскільки та не змогла отримати німецьку візу. Однак українські правоохоронці відмовилися допомогти організувати йому побачення з коханою. Натомість суд виніс турецькому громадянину адміністративне покарання – добу арешту, а прикордонники заборонили йому в'їзд на територію України терміном на три роки.

**НАПАС
ПРО ЗАПАС**

Ще одним доповненням до нашого цьогорічного «дорослого» коктейлю стали знайдені у лютому безгоспні шість кілограмів марихуани, що їхали собі у пластикових трілітрових пляшках між вагонами потяга «Кишинів – Москва», допоки у пункті пропуску «Хутір-Михайлівський» її не «зсадили» співробітники Сумського загону та митники.



ТРАНСПОРТНА ОСІНЬ

ДЖУЛІКО БАНДИТО?



Пальму першості тут тримає екіпаж благополучно поверненої одеськими правоохоронцями власнику моторної яхти, що ходить під італійським прапором, вартістю 2,5 млн гривень. Її гнали восени з румунської Суліни до Каховки італієць та молдованин на шаленій швидкості. Прикордонникам знадобилося півгодини, аби наздогнати та зупинити її. «Позмагатися» у моряків були дві резонні причини – відсутність «морських прав» та, власне, викрадена яхта.



ДУЖЕ «ВАРТІШНА» ПІДРОБКА

Другим у транспортній номінації став колишній власник недешевого свіженького «Лексуса». Наприкінці жовтня діловар прибув у пункт пропуску «Виступовичі», але від його «амплуа» не лишилося й сліду після того, як виявилось, що техпаспорт – фальшивка. Через цю обставину з авто 2013 року випуску вартістю 1 млн 100 тис. гривень одеситові довелося розпрощатися.

РАРИТЕТНИЙ – НЕ ОЗНАЧАЄ МАСКУВАЛЬНИЙ

Третю сходинку нашого рейтингу цікавих затримань посіло вилучення раваруськими прикордонниками наприкінці жовтня раритетного «Порше 911 Каррера» 1987 року випуску. Львів'янин повертався додому із Польщі та, мабуть, так стомився в дорозі, що припустився помилки – не зміг чітко відповісти на запитання прикордонного наряду. Додаткова перевірка стала фатальною щодо планів чоловіка – виявилось, що номер кузова підфарбований і не збігається з номером, вказаним у свідоцтві про реєстрацію транспортного засобу.

НЕОЩАДЛИВІ КОНТРАБАНДИСТИ

ЗАЛИШИВСЯ НІ З ЧИМ

Цьогорічна осінь виявилася багатою на затримання великих партій тютюнових виробів. Так, наприкінці жовтня на Одещині прикордонники Котовського загону затримали мікроавтобус «Мерседес» української реєстрації, щерть заповнений тютюновими виробами. Водій, наш співвітчизник, документи на вантаж надати не зміг, тому 360 ящиків курива на майже мільйон гривень прикордонники вилучили і передали митникам.

ЗАДЛЯ «БУДІВНИЦТВА»

Друга за величиною партія тютюну була затримана на «Раві-Руській» наприкінці листопада. Спритний румун за товаропровідними документами начебто перевозив будматеріали. Та під час прикордонно-митного контролю у правоохоронців виникли підозри щодо вантажу – серед іншого було приховано 214 тис. безакцизних пачок сигарет марок Regal, Capital та Marlboro. А це ні багато – ні мало 428 ящиків тютюнових виробів на понад 1,7 млн гривень.



ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ВАНТАЖ

Найбільшу ж кількість контрабандних сигарет за всю історію Держприкордонслужби виявили наприкінці того ж таки листопада на Одещині на приватній «тютюновій базі», яку організував у своїй садибі житель села Малаївці Красноокнянського району. Не було б щастя, та нещастя допомогло – її викрили після встановлення ознак порушення кордону, залучивши до операції прикордонників Котовського загону, сили мобільного підрозділу та спільну міжвідомчу групу. Після обшуку помешкання в гаражі та підсобних приміщеннях знайшли 603 ящики із сигаретами білоруського, російського та молдовського виробництва.

ВОЛИНЬСЬКА ДЮЖИНА

А в номінації «Тютюновий конвеєр» приз читачьких симпатій дістався друзям-контрабандистам, які на початку вересня намагалися Західним Бугом сплавити до Польщі сигарети поблизу українського населеного пункту Грабове та польського Волчини. Та от невдача – забули замести сліди: близько 6-ї ранку наряд відділу «Грабове» Луцького загону запримітив збитий зі шлагбауму замок та відбитки протекторів автомобільних коліс через контрольно-слідову смугу. Чотирьох поплічників спіймали на гарячому біля річки з трьома гумовими човнами та 64 ящиками сигарет. Невдовзі затримали ще сімох їхніх приятелів з 60 ящиками курива. А наостанок знайшли надто «сором'язливого» учасника нещасливої дюжини, який відсиджувався в кушах.



НУМІЗМАТУ НА ЗАМІТКУ

НЕРАДИВИЙ ПРОВІДНИК

Провідник потяга «Кишинів – Москва», громадянин Молдови, гадаючи, що як працівник залізниці наділений особливим імунітетом проти перевірки на кордоні, сховав пакунок з монетами у своєму робочому купі. Та перед прикордонниками Сумського загону і митниками – всі рівні. Тож наприкінці травня сховак, у якому виявили майже тисячу монет різних країн світу, швидко став їхньою знахідкою.

СПРИТНИЙ ДІДУСЬ

71-річному громадянину Німеччини, мабуть, також здалося, що людину такого поважного віку ніхто не запідозрить в недозволеній обладці. Наприкінці квітня він сміливо скерував своє «Рено» в пункті пропуску «Рава-Руська» на виїзд з України «зеленим коридором». Та під час перевірки підвели нерви, і пильні правоохоронці вивели його авто для поглибленого огляду. В результаті в Україні залишилися чотири каталоги зі старовинними монетами та один – з грошовими купюрами різних країн. Загалом же дідусь перевозив 322 раритетні монети та 257 купюр.



КОНТРАБАНДНИЙ ЕКСПРЕС

I «НА ЗАКУСКУ» – ТОП-СПИСОК КОНТРАБАНДНОГО КРАМУ



ЗОЛОТО СХОДУ

У середині квітня в київському аеропорту «Бориспіль» за інформацією Інтерполу співробітники Держприкордонслужби та митники під час оформлення пасажирів рейсу, що прибув із Дубаю, затримали турка та азербайджанця, яких розшукувала поліція ОАЕ за крадіжку грошей та ювелірних виробів. Часу, мабуть, у грабіжників було обмаль, аби збути товар в Еміратах, тому до України вони прибули, так би мовити, не з порожніми руками. У спідній білизні, куртці та особистих речах було знайдено 78 одиниць золотих виробів вагою майже 900 г. Вартість дорогоцінностей складає близько 316 тис. гривень.

ПРО ЗАБУДЬКУВАТИХ ПОЦІНОВУВАЧІВ ПРЕКРАСНОГО

Початок року ознаменувався цінною знахідкою у міжнародному пункті пропуску «Ягодин»: 32-річний водій перевозив у вантажівці шість картин, з яких задекларував тільки чотири. Про решту він «забув». А тією рештою виявилися справжня ліногравюра Пабло Пікассо «Жінка в кольє» із власноручним підписом художника та живопис Григорія Пожидаєва, що також є оригіналом. Проти водія порушено кримінальну справу за фактом контрабанди картин, що становлять культурну цінність. А на початку вересня в тому ж таки «Ягодині» до рук правоохоронців потрапила ще одна незадекларована знахідка з вантажівки «Даф» нашого співвітчизника-хмельничанина. Він віз із Польщі 21 картину та три кімнатні годинники з металу й фарфору.

КАВКАЗЬКИЙ СУВЕНІР

Росіянин, який прибув на своєму «КІА» в пункт пропуску «Велика Писарівка», навіть не підозрював, що на нього уже чекають прикордонники. І поглиблена перевірка зі службовим собакою стала для нього прикрою несподіванкою. У ніші для зберігання запасного колеса було знайдено цілий арсенал холодної зброї – 38 мисливських та 12 спеціальних господарських ножів, два кинджали і дві сувенірні шаблі у футлярах з написом «Оружје Кавказа».



КАПІТАЛ НА ЗАП'ЯСТІ

Близько 600 тис. гривень за перерахунком залишила на початку вересня пасажирка рейсового автобуса сполученням «Рига – Київ» в пункті пропуску «Нові Яриловичі», що на Чернігівщині. Молода латвійка здалася правоохоронцям підозрілою, тож вони ініціювали більш ретельний спільно з митниками огляд, і таки знайшли два незадекларованих швейцарських годинники виробництва Rolex.

ТОННАЖНИЙ ВАНТАЖ

**ВІДОКРЕМИЛИ
ЗЕРНА ВІД
ПОЛОВИ**

Популярним цього року стало затримання на кордоні партій «сонячного каміння» – бурштину. Найбільша була виявлена прикордонниками на початку вересня.



У пункті пропуску «Краківець» водій вантажівки «МАН» подав на контроль документи, де було вказано, що транспортний засіб прямує до Чехії з вантажем деревного вугілля. Проте правоохоронці буквально нутром відчувли світло самоцвітів й ініціювали поглиблений огляд автомобіля. Під час перевірки у напівпричепі серед вугілля було знайдено 42 мішки необробленого бурштину, загальна вага якого склала 1611 кг! На «чорному» ринку середня ціна цього ювелірного каменю сягає тисячі за кілограм.

**ЦЕРКОВНИЙ ДЗВІН
ТА 600 Л СПИРТУ**

У квітні прикордонники Сумського загону затримали автомобіль з церковним дзвоном та 600 л спирту. Мікроавтобус Volkswagen, що прямував у напрямку кордону, правоохоронці відділу «Білопілля» зупинили для перевірки на перехресті доріг Білопілля–Рижівка–Іскрисківщина. Інформацію про можливе незаконне переміщення товарів народного споживання в прикордонній зоні без товаросупровідних документів саме цим автомобілем прикордонники отримали завчасно. При огляді транспортного засобу української реєстрації, яким керував громадянин України, інформація підтвердилася. У мікроавтобусі знайшли церковний дзвін та 30 картонних коробок зі 120 пластиковими 5-літровими пляшками зі спиртом. Церковний дзвін, попередня сума оцінки якого склала понад 200 тис. гривень, та спирт, приблизна вартість якого – понад 35 тис. гривень, передано співробітникам податкової міліції.

НЕФАРТОВИЙ «ГАЗОН»



Наприкінці січня прикордонники Луцького загону, отримавши повідомлення місцевих жителів, завадили переправити через кордон товари народного вжитку. Поблизу населеного пункту Мельники наряд виявив «ГАЗ–66», що їхав до кордону з Білоруссю. Помітивши правоохоронців, порушники розвернули вантажівку в зворотному напрямку і, вискочивши з машини, кинулися навтьоки. Однак далеко забігти їм не вдалося. Затриманими виявилися 26-річні місцеві жителі, які не мали документів, що посвідчують особу та давали б право на керування авто. 39 тьоків з трикотажними виробами на 770 тис. гривень було конфісковано, як і вантажівку. А на чоловіків чекав штраф – з кожного по 3600 гривень.

ПІД ШУМОК

У середині березня прикордонники відділу «Керч» Сімферопольського загону завітали з перевіркою на українське рибальське судно із дванадцятьма українцями на борту. Команда дуже старалася «замилити очі» правоохоронцям, але ті, у свою чергу, мали цікаву інформацію щодо цього плавзасобу. Капітан мав дозвіл на вилов лише 15 т атерини, а на борту було знайдено більше 28 т риби, з якої чимала партія, а саме 13 т хамси, виявилася незаконно виловленою.



**З КРАМОМ –
ДО ОСТАНЬНОГО**

Не залишилися непоміченими правоохоронцями гужові підводи, які на початку вересня прямували до кордону в напрямку українського населеного пункту Копище, що на Житомирщині, та білоруського Мілошевичі. Контрабандисти так ревно захищали свій вантаж, чинячи під час затримання жорсткий опір, що правоохоронці змушені були здійснити кілька попереджувальних пострілів, а коли це не дало ефекту – застосувати спецзасоби для відстрілу гумових куль для ураження порушників. Ті з частиною краму кинулися навтьоки. Організувавши пошук, прикордонники знайшли дві гужові підводи та 107 розкиданих тьоків з майже чотирма тоннами макового насіння.

«КАЧКИ»

І насамкінець – про незвичне затримання двох росіян, що мало місце на ділянці відділу «Вовчанськ» Харківського загону. Чоловіки не намагалися втікати чи чинити опір, бо були такими знесиленими, що ледь рухалися. А все тому, що тягли в Україну на своїх спинах мішки з 340 кг монтажних болтів. Попередня сума оцінки товару – понад 50 тис. гривень. **К**

Підготували Тетяна ФІЛІПЕНКО та Людмила ДЬОМІНА



Фото: Сергія ГУДАКА



Січень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
	1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Лютий

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

Березень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Квітень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Травень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
	1	2	3	4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Червень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

Липень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Серпень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Вересень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Жовтень

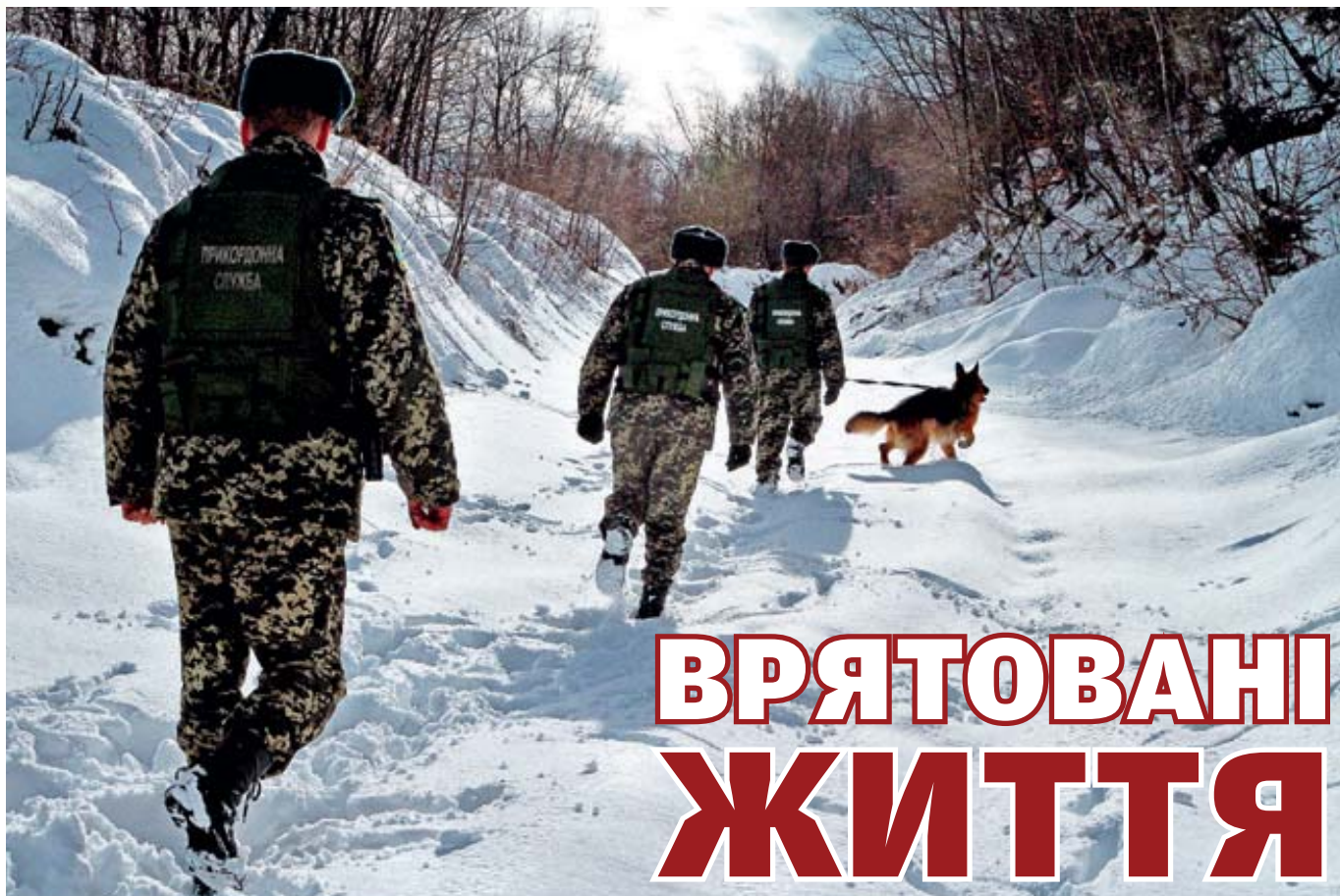
пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
	1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Листопад

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Грудень

пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				



ВРЯТОВАНІ ЖИТТЯ

Ми живемо у світі, де черствість і байдужість стають нормою людських відносин, а наші душі – панциром, що захищає від собі подібних. Люди... Збайдужіли настільки, що декого і людиною назвати язик не повертається. Комусь стало зле посеред вулиці – вони діловито поспішають, обходять або об'їжджають стороною, а дехто спокійно знімає на фото чи відео. Яскравим контрастом на тлі таких стереотипів є вчинки наших з вами співслужбовців. Це звичайні прикордонники. Буденною для них є готовність заради порятунку іншого життя кинутися в холодний вир або ж пройти крізь вогонь, виявляючи найвищою мірою благородство до Людини. Байдуже – нелегал це, контрабандист чи простий законотримувачий громадянин.

НЕВІДВОРОТНА ЗУСТРІЧ

У переважній більшості наших співвітчизників імена цих героїв – на слуху. Вони служать у пункті пропуску «Бачівськ», що на Сумщині. Саме там на початку жовтня сталася нечувана за всю історію українських правоохоронців подія. Старший прапорщик Микола Усок і старшина Руслан Божок закрили собою



державний рубіж від небезпечного злочинця – порушник задіяв вибуховий пристрій, через що загинув сам, а прикордонники отримали тяжкі поранення. Ми щиро бажаємо цим мужнім чоловікам якомога скорішого видужання! Поки в нашому відомстві служать такі професійні, самовіддані люди, можна бути певними – кордон під надійною охороною!



ПРИКОРДОННІ РЕАНІМАТОРИ

Честь і хвала військово-службовцям ВПС «Лядова» – прапорщикам Вячеславу Пасєці та Дмитру Овчаруку за благородний вчинок. Патрулюючи ділянку поблизу Дністра, вони почули крик потопуючого чоловіка, який з останніх сил борсався у воді, намагаючись врятувати свого непритомного товариша. Прикордонники, не вагаючись, кинулися на допомогу й швидко витягли обох на берег. У непритомного дихання і пульс вже не прослуховувалися. Та правоохоронці не розгубилися – непрямий масаж серця та штучне дихання привели чоловіка до тями. Але він потребував невідкладної медичної допомоги. Тут йому вдалося поталанило: Дмитро Овчарук зателефонував своїй дружині, яка працює фельдшером. Вона дісталася до місця події за кілька хвилин і зробила потерпілому необхідні ін'єкції. Потім прибула карета «швидкої», що доставила чоловіка до районної лікарні Могилів-Подільського. Згодом рідні потерпілих щиро дякували прикордонникам за врятовані життя своїх близьких.





МОРСЬКИЙ ДОЗОР

У житті трапляються дива, певно, тут не обходиться без втручання вищих сил. Так, наприкінці червня керченські відпочивальники, чоловік та жінка, злегковажили, відпливши на надувному матраці доволі далеко від берега. Матрац раптом почав здуватися, тож парі довелося залишити його. Проте дістатися берега забракло сил. Оперативний черговий Керченського ЗМО капітан 3-го рангу Євген Ковтун отримав сигнал, що двох осіб на

надувному матраці відносить у море. Вже за дві хвилини командир загону капітан 1-го рангу Юрій Лошак, який і очолив рятувальну операцію, прийняв рішення про екстрений вихід прикордонного катера на місце пригоди. Він



прибув вчасно і підняв на борт потерпілих. «Повз нас проходили яхти, але жоден екіпаж не допоміг, – розповіли врятовані. – Ми вже втратили надію, коли з'явилися прикордонники. Тож їм ми завдячуємо своїм життям».

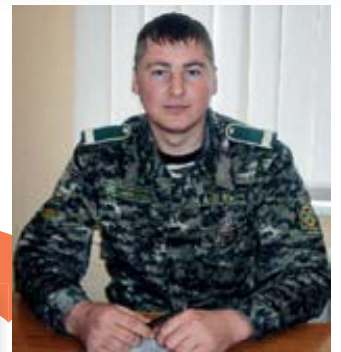
СЛІДОПИТ

Мабуть, двоє білорусів йшли в Україну розділити радість Міжнародного дня обіймів, яке відзначалося 21 січня. Вони порушили державний рубіж і, заблукавши в лісі, сіли під деревом погрітися самогоном, який прихопили з собою, йдучи на

свято. Оманлива оковита мало не згубила чоловіків. Майже примерзли до дерева горе-порушникам справді поталанило – їх врятував, вийшовши по слідах, що вели від кордону, дільничний інспектор прикордонної служби сержант Роман Ковальчук з Луцького загону. З обмороженням нижніх кінцівок їх було доставлено до районної лікарні.

ВОГНЕБОРЕЦЬ

Сержанта Костянтина Олійника по праву вважають одним із кращих дільничних інспекторів прикордонної служби Могилів-Подільського загону. За понад шість років служби у нього склалися довірливі стосунки з населенням прикордоння, його поважають



колеги і місцева влада. Скажімо, минулого року він допоміг працівникам міліції – виявив і затримав утікача з місцевої виправної колонії. А в ніч з 10 на 11 січня цього року прикордонник допоміг односельчанину вибратися з палаючого будинку, та ще й намагався врятувати майно постраждалого!



ВІДВАЖНІ СЕРЦЯ

Того серпневого дня екіпаж прикордонного катера Одеського ЗМО – старші матроси Євген Хома та Євген Константинов, а також дільничний інспектор ВПС «Іллічівськ» сержант Артем Андрюшков отримали сигнал SOS. За кілька кілометрів від берега благали про порятунок десятеро людей: хвилі перекинули їхній човен. Прикордонники швидко дісталися місця пригоди і врятували постраждалих – шестьох наших співвітчизників і чотирьох білорусів. Ці люди вже втратили



надію, коли прибули прикордонники. Сьогодні вони, згадуючи пригоду, жартують: «Спасіння потоплючих, справа рук – прикордонників!»



НЕВТОМНИЙ ПОШУКОВЕЦЬ



Допомагати людям дізнатися про долю їхніх зниклих безвісти рід-

них та близьких – складна, та водночас почесна справа. Саме завдячуючи наполегливості таких людей, як працівник Центрального музею ДПСУ Анатолій Фартушний, світові відкривається завіса історії. Цей рік для Анатолія знаменний тим, що він віднайшов місце загибелі героя, а разом із ним останки ще десяти бійців і командирів Червоної Армії. Двадцять п'ять років тому мешканець села Левківка Новоархангельського району Іван Сухоярський повідомив, що має дані про поховання солдатів, які загинули в серпні 1941-го. Одиннадцять експедицій, що намагалися знайти поховання, не дали результатів, лише дванадцята повернула бійців із небуття.



ЗВИЧКА ПЕРЕМАГАТИ

Спортсмени-прикордонники стабільно демонструють високі результати. З 1992 року спортивна команда ДПСУ виборола понад двісті медалей чемпіонатів та першостей Європи і світу, майже половина з яких – золоті. Неодноразово прикордонники встановлювали національні, європейські та світові рекорди. Підсумки 2013 року свідчать про те, що вони гідно підтримують свій авторитет на світовій арені. Отже...

ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ (березень 2013)

У швецькому Гетеборзі інструктор вищої кваліфікації з олімпійських видів спорту спорткоманди ДПСУ Ольга Саладуха виборола звання чемпіонки у потрійному стрибку з новим національним рекордом. Наталя Погребняк на цьому ж командному чемпіонаті бігла естафету 4x100, за що також отримала золоту нагороду.

ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ПНЕВМАТИЧНОЇ ЗБРОЇ (лютий – березень 2013)

Інструктор 1-ї категорії спорткоманди ДПСУ Галина Авраменко в датському Оденсе завоювала дві золоті медалі у вправах «Рухома ціль». Наша активістка жалкує лише про одне – не може взяти участь в Олімпійських іграх, оскільки у програмі відсутня стрільба по рухомій цілі.

ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА (лютий – березень 2013)

У польському місті Ржешув спортсмен-інструктор 1-ї категорії спорткоманди ДПСУ Вікторія Коваль здобула золоту медаль.

ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ З БОКСУ (червень 2013)

Порядувала українців і боксерська перемога в Мінську. Загалом маємо головну золоту нагороду та звання чемпіона Європи, які здобув Павло Іщенко, та бронзу, що отримав прикордонник Євген Хитров.

ЧЕМПІОНАТ СВІТУ З ВІЛЬНОЇ БОРТЬБИ (вересень 2013)

У Будапешті працівники ДПСУ Ібрагім Алдатов та Аліна Махиня вибороли золото. Крім того, Ібрагім ще став претендентом на звання «Спортсмен року».

ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ З РУКОПАШНОГО БОЮ (жовтень 2013)

Тарас Мандрик та Іван Бойчук, які служать у Чернівецькому прикордонному загоні, на цьогорічному чемпіонаті Європи з рукопашного бою, що проходив у чеській Празі, у складі збірної України вибороли перше загальнокомандне місце. Чоловіки вже неодноразово посідали призові місця на чемпіонатах України та інших змаганнях свого напрямку серед силових структур. Так, у жовтні минулого року на чемпіонаті світу, що проходив у Будапешті, обидва спортсмени-прикордонники завоювали звання чемпіонів. Тому можна сказати, що цьогорічна перемога в Європі всього-навсього підтвердила їхній чемпіонський статус.



У контексті спортивно-масової роботи в Державній прикордонній службі України у 2013 році проведено дев'ять чемпіонатів з військово-прикладних видів спорту, змагання серед родин військовослужбовців – «Спортивна сім'я», «Юний прикордонник», а також чемпіонат серед країн – учасниць СНД з гирьового спорту.



За підсумками року в чемпіонатах обласних рад ФСТ «Динамо» України призіві місця здобули збірні команди НА ДПСУ, Східного регіонального управління, Луцького, Мостиського, Харківського, Чернівецького, Чернігівського та Чопського прикордонних загонів, Навчального центру Держприкордонслужби та Одеського загону Морської охорони. Завдяки таким результатам спортивна команда ДПСУ, до складу якої увійшло багато провідних спортсменів ФСТ «Динамо», за період свого існування цілком заслужено посіла гідне місце у спортивних колах країни. У цьому колективі проходять службу 18 заслужених майстрів спорту, 5 заслужених тренерів країни, 35 майстрів спорту міжнародного класу, близько 40 майстрів спорту та один міжнародний гросмейстер. Отож майбутнім чемпіонам-прикордонникам є на кого рівнятися.

Так, на базі НА ДПСУ імені Б. Хмельницького відбувся чемпіонат прикордонних відомств держав – учасниць СНД з гирьового спорту. Українці упродовж семи років – стільки проводяться ці змагання – виборюють перші місця. 2013 рік не став винятком! Крім того, збірні команди Держприкордонслужби здобули перше командне місце з легкоатлетичного кросу, а зі службового двоборства – друге. У змаганнях серед збірних команд працівників апаратів центральних органів виконавчої влади з волейболу, легкоатлетичного кросу й риболовного спорту прикордонники стали першими.



ЧЕМПІОНАТ ЄВРОПИ З ПАУЕРЛІФТИНГУ

На цьому здобутки спортсменів-прикордонників не закінчилися. На змаганнях з силового триборства, що проходили у Сербії, головний тренер Спортивного комітету АДПСУ майор Андрій Яремус у ваговій категорії до 110 кг посів перше місце й тим самим втретє поспіль виборов звання чемпіона Європи.

ЧЕМПІОНАТ СВІТУ З КІКБОКСИНГУ

Афінський чемпіонат світу з кикбоксингу також приніс українським прикордонникам заслужене золото. Інспектор Округового відділу прикордонної служби Південного регіонального управління старший сержант Максим Слобозіян у ваговій категорії до 85 кг отримав звання чемпіона світу. **К**



Підготувала ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО





ПРАВО НА ЗВІРА

*Справжня ціна
м'якого золота*

На Луганщині прикордонники затримали між російським Рогозихом та українською Красною Талівкою двох наших співвітчизників, які намагалися завезти на територію України близько 500 шкурок ондатри. Вартість конфіскаату сягнула 30 тис. гривень.

У пункті пропуску «Шегині», що на Львівщині, правоохоронці вивели для додаткової перевірки мікроавтобус «Фольксваген», яким наш співвітчизник повертався з Польщі. Під обшивкою салону авто та в запасному колесі виявили 186 шкурок норки.

700 норкових шкурок намагалися завезти в Україну через українсько-угорський кордон наші співвітчизники без сплати мита. Хутро вилучили чопські інспектори на митному посту «Луцзянка». Контрабанду оцінено у майже 300 тис. гривень.

Ці сухі рядки буденних зведень наштовхнули мене на думку: чим керуються люди, ввозячи хутро із-за кордону? І чи справді такий вигідний цей бізнес? Аби задовольнити свою цікавість і розібратися в тонкощах хутряної індустрії, я обійшла кілька салонів, виставок та ринків. І переконалася, що натуральне хутро, враховуючи кліматичні умови, неабияк популярне у нашій країні. Це дійсно знаковий предмет одягу, придбання якого стає, як правило, важливою подією. І справа навіть не в сумі, яку ми готові викласти, а в праві знати, за що платимо, і усвідомлювати, чи довго нас тішитиме обновка.

Хутро не дарма називають м'яким золотом. У різні часи воно було і валютою, що поповнювала державну скарбницю, і бажаним подарунком, і показником статусності господаря.



ДОСЬЄ НА ЗВІРА

Перелік найпоширеніших на європейському ринку видів хутра включає до 35 назв. В Україні можна знайти практично всі з них, щоправда, є хутро масове і таке, що представлене ексклюзивними виробами. Найбільшим попитом у нас користується норка – 60% від усіх продажів хутра.

Основним постачальником норки в Європі є Данія, а найкращим вважається скандинавське та канадське хутро цього звірка. Вирощують норку також у Росії, Україні, Білорусі, Швеції, Нідерландах та країнах Балтії. А ось в Італії та Греції, відомих виробництвом шуб, звірівництва як такого взагалі немає. В Америці хутро виробляють у США і Канаді, в Азії основний постачальник – Китай. Піднебесна, до речі, і в пошитті шуб – попереду всієї планети.

Норкове хутро із пострадянських країн, як правило, програє за якістю західним аналогам і оцінюється на 30–40% нижче. А все через те, що наші погодні умови позначаються на його якості і, відповідно, вартості шкурки. Важливим для норки є також харчування – свіжа морська риба, тому утримувати цих звірків досить дорого.

Демократичне хутро для українців – лисиця та песець. Його в основному використовують як деталі для верхнього одягу. Доступним вважається каракуль. Щоправда, бувають і елітні його види, які коштують дуже дорого. Популярною є нутрія. Чимало шанувальників у овчини, кролика і козлика. Надзвичайно популярним є рекс – порода кролика з рівним, густим і надзвичайно ніжним ворсом. Зазвичай він має комбіноване забарвлення: темну спинку і білі боки. Є білосніжні й кольорові різновиди. В основному кролика-рекса розводять у Китаї. За своєрідне й цінне хутро він отримав назву «Кастор Рекс», або король бобрів.

Нині у вітчизняній хутряній індустрії задіяні спеціалізовані магазини, відділи торгових центрів, фабрики з пошиття, звіроферми, кушнірські виробництва тощо. Сировина українського походження становить незначну частку у виготовленні хутряного одягу на наших теренах. Це пов'язано з тим, що небагато звіроферм змогли утриматися на плаву за роки нестабільності. Сьогодні їх чисельність

поволі зростає, серед них є й досить відомі. Однак якість виробів більшості з них ще далека від європейських стандартів. У двох-трьох вітчизняних виробників справді елітних шкурок їх, як-то кажуть, з рук видирають.

Важливим етапом виробництва якісних шкурок є вичинка. В Україні небагато фахівців вміють якісно обробляти хутро. Деякі партії доводиться відправляти на вичинку за кордон, і вартує це близько 5 дол. за штуку. Сьогодні в Україні, як зазначає генеральний директор «Таллі Мак» Анатолій Пасічниченко, є можливості для вичинки, і наші зразки нічим не поступаються закордонним. Великих же вітчизняних виробників одягу з хутра небагато. Серед них черкаський «Ант», донецький «Мідо-Інтернешнл», фабрика TukaFurlux в Тисмениці Івано-Франківської області, є також підприємства в Харкові та Одесі. Приміром, фабрика «Ант» працює тільки з українською сировиною, а TukaFurlux – із закордонною. Та в основному вітчизняні підприємства закуповують хутро для наших модниць на зарубіжних аукціонах. Скуповують шкурки у скіндилерів – фірм, що займаються продажем хутра, а також напряму на звірофермах. Це дешевший шлях, але він має і свої недоліки, зокрема те, що шкурки не сортуються.

Аукціон – найлегший і найзручніший спосіб отримання якісного хутра. Адже перед тим, як відправити товар на торги, його ретельно сортують за розміром, якістю, кольором та іншими параметрами, використовуючи власну систему правил. Продукції з різною якістю обов'язково присвоюють власну назву, прикріплюють відповідні ярлики. Найбільші хутрові аукціони – фінський і копенгагенський.

Різницю в цінах на шуби приватного і фабричного пошиття самі продавці пояснюють насамперед походженням сировини. Якщо місцеві кушніри використовують дешевий вітчизняний, то фабриканти, як правило, дорогий матеріал. Наприклад, TukaFurlux надає перевагу хутру із Канади та Фінляндії, фабрика «Ант», як розповіла директор, працює тільки з високоякісним українським.

Натуральне хутро априорі не може бути дешевим. А ще додайте вартість вичинки, пошиття, транспортні витрати, розмитнення, ціну за оренду приміщення, зарплату продавців, прибуток, на який розраховує закупник, податкові платежі... Ціна хутра після перетворення шкурки у колушок збільшується мінімум у п'ять разів!



Ціни на колушки із норки у салонах стартують від 16 тис. гривень, на жилети з хутра лисиці – від 13 тис., колушки з каракульча – від 24 тис., а із соболя – від 165 тис. Цікаво, що на ринку в норку можна одягнутися і за 5–7 тис. гривень. Проте салонний варіант відрізняється від ринкового насамперед якістю, за яку, власне, й відповідає магазин. По-перше, для представлених там виробів використовують першосортну аукціонну сировину, адже її щільність, блиск, м'якість залежать від того, де і як вирощувалася тварина. По-друге, на «життя» хутра впливає безліч чинників, невідомих середньостатистичному покупцеві. Наприклад, як і чим оброблені шкурки, чи намагався виробник заощадити, немилосердно розтягуючи їх. Адже вони еластичні, і на один виріб їх тоді знадобиться менше.

Переважну більшість продукції як високої якості, так і не дуже, на український хутряний ринок везуть із Росії, Туреччини, Греції, Італії та Китаю. Вироби з хутра стрімко дорожчають через збільшення кількості заможних покупців. Бо це не тільки теплий зимовий одяг, а й предмет розкоші. Український ринок тісно пов'язаний з міжнародним, і подорожчання на останньому, безумовно, впливає на ціноутворення у нас, оскільки сировину українські підприємства закуповують переважно на міжнародних аукціонах. А це до 80% собівартості готового виробу. Враховуючи рівень життя пересічного українця, якісне хутро стає для нього майже недоступним. Відтак на тлі падіння купівельної спроможності населення вітчизняний ринок заповнили неякісні вироби.

ФЕЙК, ТОБТО ПІДРОБКА

Не завжди виріб з ярликом відомого бренду із хутра рідкісного забарвлення є тим, чим здається. Бізнес, пов'язаний з продажем хутра та виготовленням із нього верхнього одягу, такий прибутковий і популярний, що шахраї не забарилися захопити і цей сегмент ринку. Найчастіше підробляють дороге хутро – замінюють дешевшим, яке практично відтворює зовнішній вигляд високоякісного виробу. Найбільш затребуваними у аферистів є норка, лисиця, песець, бобр, шиншила та єнот. Фахівців, які могли б оцінити якість хутра, не так вже й багато. Добре розуміються на ньому постачальники, шевці, оцінювачі хутряних ломбардів та консультанти салонів.

З розвитком новітніх технологій епіляції, стрижки, вискубування і фарбування хутра дуже легко видавати бажане за дійсне. Трафаретне фарбування – через два чи один волосок – дозволяє імітувати хутро, яке візуально не відрізнити від оригіналу. Фахівці стверджують, що непрофесіонал може й зовсім не виявити фейкове, тобто підроблене хутро. За чорнобурку часто видають лисопса. Відрізнити підробку можна, знаючи, що у лисопса хутро двоколірне, а у чорнобурки триколірне – біля міздрі (те, що бачимо, коли розсуваємо хутро) – сіре, всередині – біле, на кінчиках – чорне. За бобра намагаються видати набагато дешевшу нутрію. Але хутро нутрії, на відміну від бобрівого, має бідніший підпушок і коротшу вість (довгі жорсткі ворсини).





НА ЗАМІТКУ!

Часто можна натрапити на підробку норки. У більшості випадків за щипану норку видають кролика. Зауважимо, хутро норки носить близько десяти сезонів, а кроляче – два-три. Відрізнити натуральну норку від фейку все ж можна. Для цього, звичайно ж, треба знати, що у кролика ворс дуже м'який, а у норки – жорсткіший. Часто за дорогу канадську норку видають так звану східноєвропейську, у якої убогий підпушок і довгоровсне хутро. Якщо у вас виникли підозри, просто розсуньте хутро руками – і одразу побачите мездру: з канадською норкою це хутро не має нічого спільного. Стрижену норку можуть зробити і з бобра, а ось виявить таку підробку – лише фахівець.

OA – Origin Assured Label (ярлик, який підтверджує походження хутра). Ця марка означає, що будь-який хутряний виріб, який має ярлик OA, гарантує, що шкурки походять із країни, де діють закони та стандарти, що контролюють хутрове виробництво. OA-програма – це спільна робота міжнародної організації торгівлі хутром (IFTF), аукціонів AmericanLegend, FinnishFurSales, CopenhagenFur, NorthAmericanAuctions. Основна умова отримання марки OA: країна повинна мати чинні закони/стандарти, що відповідають правилам Євросоюзу або Ради Європи, і хутро має продаватися тільки через аукціони.

Відомі й такі випадки, коли покупця «розводять» на екзотику – дику чи степову норку. Справжня норка в степах не живе, скоріше за все під цим псевдонімом ховається монгольський бабак – тарбаган. Ось він живе саме в степових зонах, а коштує набагато менше, ніж автентична норка. Пильуйте, якщо купуєте норкову шубу «Made in China»! Як правило, китайські норкові вироби виконані із горезвісного дешевого тарбагана, і носяться вони чотири сезони. Хутро норки – пружне, а у бабака ворс жорсткий.

Кролика-рекса віртуозно підробляють під шиншилу. Для цього шкурку ріжуть на дрібні шматочки (довжина шкурки кролика – 70 см, у шиншили – 25 см максимум), а потім фарбують під шиншилу, імітуючи характерні темні смужки. На етикетках таких шубок зазначають: «шиншила рекс». А продавці розповідають,



що шиншила схрещена з рексом, завдяки чому хутро таке оригінальне й ексклюзивне. Кролика-рекса видають і за бобра. А під виглядом бобра часто продають виріб із нутрії.

Звідки до нас везуть цих «рексів»? Певна річ, найчастіше з Китаю, де майстри примудряються підробляти найрізноманітніші види хутра. Та одна річ, якщо ви купуєте кролячу шубку і знаєте про це, до того ж при цьому виглядає вона, як справжнісінька шиншила. Інша річ, коли вас обманюють. У Китаї фейкові шуби такі дешеві, що їх продають на вагу, як second hand. Середня вартість такого виробу становить 100–200 дол.

ФАНТАСМАГОРІЯ

Принагідно зазначимо, що ніхто із салонних продавців не захотів розкрити професійних таємниць щодо доставки товару. Вдалося трохи розговорити тих, хто працює на виставках. Вони побажали не називати своїх імен, зорієнтували лише, що ніхто із серйозних гравців не розповідатиме про речі, які нас цікавлять, бо хутряний ринок цілком «підконтрольний».

Хутровина – вигідний предмет для контрабанди. Легкі шкурки просто сховати серед товару або в багажі, тому про справжній обсяги її незаконного вивезення чи ввезення можна лише здога-

дуватися. Однак з огляду на вищеописане справа виглядає дещо прозаїчніше: затримання на кордоні партій незадекларованих шубок – тільки вершина айсберга. Щодо цінного хутра не треба винаходити велосипед. Якщо так запросто можна перетворити хутро кролика на норку, то чому б при перевезенні не зробити навулки? На папері занизити ціну, щоб заплатити менше мито (воно складає 12% від вартості). Так, хутро норки можна задекларувати як кроляче, тож залишається тільки дивуватися великій кількості завезених в Україну шубок довговухих, при тому, що вироби з них важко знайти навіть у великих магазинах.

А що стосується економ-варіанту, то для більшості українських покупців єдиним способом розжитися шубою може стати недорогий, проте неякісний одяг з того ж Китаю, що наводнив українські базари. Адже, скуповуючи більше третини хутра у світі, китайці, як це властиво китайцям, беруть будь-яке, незалежно від якості. Вони й є основними постачальниками хутряних виробів сумнівного походження. І величезна кількість такої продукції та сировини звідти завозиться у нашу країну, мабуть, «під прикриттям».

ДЕ ГАРАНТІЯ?

Якщо ви хочете купити шубу класу люкс, краще звернутися до продукції міжнародних марок високої моди чи спеціалізованих салонів з хорошою репутацією. Чудова якість у поєднанні з оригінальним дизайном та бездоганним виконанням – ось що отримує покупець, виклавши за річ дійсно чималі гроші. Якщо ціна питання зависока, краще відправитися за покупкою туди, де є і широкий вибір, і гарантія автентичності придбаних речей. Купувати шуби «з рук» – невинуваний ризик. Справжні виробники завжди ставлять на виробі свої розпізнавальні знаки. Зазвичай лейбл вшивають у бічний шов із внутрішньої сторони підкладки. Знайти його не складно, як, за великим рахунком, і підробити. Але якщо при виборі шуби ви не знайшли на підкладці розпізнавальний знак виробника – повертайте виріб продавцю і йдіть далі, інакше ваша обновка може не пережити і першого снігу.

Продавець зобов'язаний надати гарантійний талон на хутряний виріб. В ідеалі на підкладці має бути етикетка із вказаними артикулом, найменуванням виробу, розміром, видом хутра (!), кольором, а також детальною інструкцією із догляду декількома мовами, у тому числі тієї країни, де товар реалізується. Якщо такої інструкції немає, як це трапляється у більшості випадків, можна припустити, що шуба є контрабандою чи майстерною підробкою під заявлене хутро.

Щоб заощадити і не прогадати в якості, слід, по-перше, купувати хутряні вироби навесні. Тоді всі бутіки та салони активно починають розпродаж зі знижками. Для тих, хто купує лише наймоднішу продукцію, щороку проводяться виставки-ярмарки хутра, що є своєрідною рекламою виробника. Саме там можна знайти ідеальне поєднання прийнятної ціни та високої якості й вибрати вподобану модель із широкого асортименту.

ЕКСКЛЮЗИВ

Під час відвідання однієї з таких виставок, я натрапила на справжній шедевр і не встояла – приміряла ну дуже дорогу шубу із рисі. Розпитавши продавчиню, дізналася, що для найдоржчих і елітних шуб використовують ніжне біле хутро з чорними плямами з червця тварини. Висока ціна пояснюється тим, що червець рисі має невеликі розміри – до 8 см. Інші частини шкурки використовуються для виробництва дешевших виробів. Так мені запала в душу та шуба, що я не втрималася і поділилася своєю мрією з чоловіком. І отримала відповідь, яка мене більш ніж витверезила: «Тобі не болітиме таке носити – рись же занесена до Червоної книги!»

ЗА ЗВІРЯЧИМИ ЗАКОНАМИ

Для пошиття однієї шуби вбивають орієнтовно 100–500 білок, 100–200 шиншил, близько 140 горностаїв, 40–90 соболів, 60 кунниць, 50 тхорів чи норок, близько 30 опосумів, кішок, бобрів, лисиць, видр, єнотів, ондатр, кроликів або скусців, 20 собак, 15 рисей або песців, 12 борсуків, 10 тюленів, 5 вовків.

потомство, і самців-плідників тримають до трьох років, після чого тварина йде на забій, бо через інтенсивну годівлю у неї «сідає» печінка. Основна ж маса норок живе лише вісім місяців. Такий же термін життя і у песців з лисицями.

Тварини, вирощені на звірофермах, проводять своє коротке життя за ґратами, страждаючи не лише фізично, а й від психічних розладів. Хоча деякі тварини помирають від хвороб, стресів і травмування, достатня їх кількість все ж доживає до бійні і приносить чималий прибуток своїм власникам. До речі, м'ясо йде на корм їхнім же наступникам.

Після заглиблення у тему хутряного бізнесу мені стало дуже незручно за свій натуральний кожушок. Від моторошних фактів, які стосуються утримання та умертвіння безневинних звірів, у мене як у нормальної, адекватної людини остаточно світ перевернувся. Хтось



Звірівництво – хутряна індустрія – галузь тваринництва з розведення у неволі цінних хутрових звірів для отримання шкурок. Об'єкти звірівництва – норка, блакитний песець, сріблясто-чорна лисиця, нутрія, соболь, річковий бобер, шиншила тощо. З 1960-х років минулого століття галузь зазнає різкої критики борців за права тварин. У цивілізованих країнах останніми роками попит на натуральне хутро впав. Так, у Великобританії вісім із десяти громадян виступають проти хутра. У Європі захисники тварин періодично проводять масові акції протесту проти магазинів, що торгують хутряними виробами, і людей, які носять одяг із натурального хутра. У таких країнах, як Великобританія, Нідерланди, внаслідок протестів хутрове звірівництво заборонено або регулюється законодавством так, що стає економічно не вигідним. У більшості країн Західної Європи носити хутрянні вироби вважається поганим смаком і верхом невігластва. До речі, неприйняття хутра докотилося й до Америки. Відтепер власники магазинів сплачуватимуть чималий штраф, якщо на полицях їхніх крамниць знайдуть вироби із забитих тварин.

Щороку 40 мільйонів тварин розводять у клітках і вбивають заради хутра. Скажімо, виробництво 1 кг хутра потребує 11,4 шкурок норки, тобто більше 11-ти тварин. В умовах дикої природи норки живуть близько десяти років. На звірофермі самок, які дають

може закинути, що людина їсть м'ясо, а для цього також вбивають тварин. Але між добуванням їжі та примхою – велика різниця.

СПРАВЖНЯ ЦІНА

Стильність, статус, шик – саме цей асоціативний ряд найчастіше характеризує вироби із м'якого золота. Певна річ, коли покупці споглядають красу, що вилискує у променях світла, торкаються хутрянної розкоші, що викликає такі приємні відчуття, в останню чергу думають про те, як вона добувається. Єдина думка – чи вистачить грошей. А між тим шуба коштує дуже дорого, і не тільки в грошовому еквіваленті – вона коштує страждань та життів пухнастих створінь.

Купувати хутро чи ні – особиста справа кожного. Скажу лише, що, утримавшись від спокуси, ви принаймні не будете причетні до страждань живих істот і ваш голос «проти» не стане зайвим. Надворі XXI століття, і промисловість виробляє купу матеріалів, які з успіхом замінюють, а то й перевершують натуральне хутро та чудово захищають від холоду. Отож систематично винищувати живих істот давно вже немає потреби. А прагнення будь-що мати шубку із натурального хутра – ніщо інше, як примха та добровільне бажання допомогти заробити гроші виробникам – власникам звіроферм, модельєрам, торговцям та, як у нашому з вами випадку, контрабандистам. **К**

Підготувала ТЕТЯНА ФІЛІПЕНКО

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР

*Однаковий
і різний*

Зимові свята наближаються. Незабаром радісною хвилею прокотяться різдвяні гуляння й новорічні маскаради по всьому світу. Засяє перша різдвяна зірка. Дивлячись на її ясне світло, кожен хоча б на мить повірить у диво. Люди з надією зустрінуть новий рік. Під ялинкою чи пальмами, з мандаринами чи марципанами – кожна країна зустрічає його по-своєму. Наші сусіди-прикордонники також по-різному святкуватимуть Різдво – одні за григоріанським календарем, інші – за юліанським. Тож не дивно, що поки українські охоронці рубезів лише готуються до свят, у їхніх колег в Румунії, Словаччині, Польщі та Угорщині передсвяткова метушня вже в розпалі. Як і у всіх католицьких країнах, Різдво тут святкують з 24 на 25 грудня. Відтак вже на початку зими на кордоні потік пасажирів у пунктах пропуску збільшується більш ніж удвічі. Хтось їде до родичів, хтось повертається з від'їждження, аби зустріти свято в родинному колі, а туристичні групи поспішають зануритися у неповторний колорит католицького Різдва за кордоном.

Україна межує з сімома країнами, і в кожній своя зимова родзинка. Попри те, що більшість наших сусідів – слов'яни, відмінності в їхніх традиціях все ж існують. Загальна протяжність українського кордону – майже сім тисяч кілометрів, і в кожному містечку, кожному селі, кожному пропускному пункті відзначатимуть новорічні свята. Пропонуємо здійснити святкову подорож кордонами, щоб дізнатися, як зустрічають Різдво наші сусіди.

ОБЛАТКА – ПОЛЬСЬКИЙ СИМВОЛ ЄДНОСТІ

Перетнувши кордон з католицькою Польщею, ви одразу відчуєте дух Різдва – яскраві вітрини святково прикрашених крамниць,



ялинові гірлянди й різдвяна символіка. Адже тут найбільше традицій пов'язано саме з різдвяними святами. Напередодні польського Різдва – Bożego Narodzenia період молитви і посту – адвент – час покаяння й очищення. Першими казкове диво спостерігатиме малеча,

адже 6 грудня до них приходить Святий Миколай з величезним мішком подарунків. Особлива атмосфера панує у костелах і домівках поляків. Вігілія – святвечір – найважливіше родинне свято. Тож і польські прикордонники 24 грудня збираються за святковим столом. Традиційно під скатертину кладуть трохи сина, що символізує ясла, у яких лежав новонароджений Ісус. З появою першої зірки на небі читають фрагмент з Нового Заповіту про народження Сина Божого. А потім найбільш зворушлива мить – діляться один з одним облаткою – освяченим хлібцем, що символізує у польській католицькій традиції тіло Христа, на знак єдності, любові та миру. Традиційна різдвяна страва поляків – запечений короп, бо риба є символом перших християн. «Нехай Ісус народиться у твоєму серці!» – зичать поляки.



прикордонні, то різдвяну трапезу ви почнете з вафель, намащених медом, і питимете терпке вино. Часто на різдвяний стіл у Щедрий день, як називають словаки Святвечір, подають рибу, страви із сочевиці й гороху, а передусім суп із квашеної капусти – капусницю.

САЛОННИЙ ЦУКОР УГОРЦІВ

Дізнатися про свою долю напередодні Нового року прагнуть всі дівчата. Угорські панянки мають таку нагоду вже 13 грудня, у День Луки. Також цього дня починають робити «стілець Луки», які мають бути готові до Різдва. Головне – кожного дня потроху працювати над ним. Звідси й прислів'я: «Повільно робиться, як стілець Луки». За переказами, той, хто опівночі на Різдво стане на власноруч змайстрований стілець, то побачить відьом, бо вони в цей час носять роги. Цікаво, що життя цього стільця коротке – після свят його слід спалити.



Різдвяна ялинка є обов'язковим атрибутом угорського Різдва – Karácsony. На ній обов'язково мають бути традиційні різдвяні солодоші «салонцукор» – глазурована шоколадом помадка у яскравій блискучій обгортці. Ця традиція з'явилася ще у 19-му столітті. Різдвяні ялинки тоді встановлювали у вітальнях, які називалися салонами. Звідси й назва, яку можна перекласти як «салонні солодоші» або «салонний цукор». І донині ялинки прикрашають майже в кожному домі, навіть у пунктах пропуску через кордон облаштовують святкові деревця. А замість Діда Мороза до маленьких угорців приходять Мікулаш, так само у червоному кожусі та з білою бородою, а замість Снігурки його супроводжує чортеня Крампус, яке погрожує бешкетникам різками.

На святковому столі угорської родини переважають пісні страви. Це через різдвяний піст. Короп у сметані – обов'язково. За повір'ям, луска цієї риби, покладена у гаманець, приносить багатство. Яблуко в угорців – символ єдності родини. Наприкінці різдвяної вечері господиня розрізає його і пригощає кожного зі словами: «Нехай наша родина буде такою згуртованою, яким є це кругле яблуко». Boldog Karácsonyt! – Щасливого Різдва! – вітають угорці.

ПЕРСТЕНЬ – НА ЩАСТЯ, ГІРКИЙ ПЕРЕЦЬ – НА ПЕЧАЛЬ

Діставшись кордону з Румунією, ви переконаєтесь, що тут головне зимове свято – Різдво. Проте й Новий рік румуни люблять, називаючи його «Маленьким Різдвом». У святковий вечір вони надягають козинні маски й костюми і йдуть колядувати. Ряджені ходять по хатах, танцюють, співають, дзвенять бубонцями. Тож якщо вони завітають до румунських прикордонників, це їх не здивує, адже в цій країні зберігають традиції колядування. А за святковим столом, прикрашеним молодими зеленими паростками пшениці, збираються не тільки члени родини, а й колядники. Перші ряджені у масках виходять у святвечір, та святкового запалу вистачає й до Нового року. Святковій ночі притаманний старовинний обряд – плугушорул. Так називається колядка, яку співає один із ряджених у шкуру або ковдру з довгим ворсом. Інші учасники дійства б'ють об землю батіжками і вигукують побажання. Батіжки призначені для уявних волів, та на їхню роль зазвичай немає бажаючих. У давнину обряд, в якому брали участь тільки юнаки та маленькі хлопчачки, сприяв багатому врожаю, а нині створює веселий настрій і веселить громаду. Обов'язково спробуйте традиційні різдвяні пироги. Тут їх запікають із сюрпризом. Зазвичай це монетки, порцелянові фігурки, персні, стручки гірко перцю. Знайдений у ласощах перстень віщує щастя у новому році.



МІСТИЧНА СЛОВАЧЧИНА

Словаки починають зимові гуляння 13 грудня. Цього дня можна спостерігати один з найбільш таємничих звичаїв – свято Луції, яка збереглася в народній пам'яті як відьма. Словаки вважають, що лише у цей день можна побачити чарівницю. За традицією жінки перевдягаються у білі вбрання або обгортаються білими простирадлами і беруть участь в ході Луцій. Особливо популярні ворожіння. За одним звичаєм дівчата в день Луції писали чоловічі імена на дванадцяти папірцях, залишаючи тринадцятий чистим. Кожного наступного дня вони спалювали один папірець, а останній відкривали у різдвяний вечір, щоб дізнатися ім'я судженого. А якщо він був без імені, то це означало, що наступного року дівчина заміж не вийде. До дітей у Словаччині на свята приходять Єжишек. Він приносить подарунки вночі, тому ніхто точно не знає, як виглядає словацький Дід Мороз. Якщо вам пощастить провести зимові свята у словацькому

Коли згаснуть різдвяні свічки католицького Різдва у західних сусідів і відшумить новорічний карнавал, дух різдвяних свят приходить до православних Молдови, Росії та Білорусі. Як і українці, мешканці цих країн збираються за святковим столом з 6 на 7 січня. Різдвяна вечеря складається з дванадцяти страв, що символізують дванадцять апостолів. Коли на небесах зійде перша зірка – та сама, що більше двох тисячоліть тому засяяла над Віфлеємом, коли народився наш Спаситель, родина з молитвою сідає за стіл. Головною серед різдвяних страв є кутя. Її готують з круп, поливають медом чи молоком, додають родзинки, чорнослив або горіхи. Саме кутю за святковим столом треба скуштувати першою.

«В ДИКАНЬКЕ НИКТО НЕ СЛЫШАЛ, КАК ЧОРТ УКРАЛ МЕСЯЦ...»

Перетнувши західний кордон, Різдво приходить і в Україну, і до інших наших сусідів. Найдовший кордон Україна має з Росією, і різдвяні традиції у нас подібні. У Росії християнське свято Різдва Христового збіглося з язичницьким – Святками, що подарувало безліч цікавих традицій та обрядів. У різдвяний вечір хрещеники, так само, як і в Україні, несуть своїм хрещеним батькам «вечерю» – кутю. Вважається, що разом з кутею до хати входить Божа благодать.

На Русі вважали, що в ніч перед Різдрвом людям чинить усіяку шкоду нечиста сила. Згадаймо гоголівські «Вечера на хуторі близ Диканьки» і чортові витівки! Тож і прикордонникам слід бути пильнішими напередодні свят, адже зла сила може когось підштовхнути на недобре. Щоб відігнати злих духів від своїх осель, у наших предків були особливі обряди, що живі й донині. Молодих людей обряджали



в шкури тварин. «Ряджені» мали оббігти кілька разів навколо хати, а їхні товариші з шумом-гамом, піснями та приказками проганяли їх палицями, ніби відганяючи від житла всяку чортівню. Після цього галаслива компанія з піснями-колядками йшла до хати і вимагала у господаря винагороду, а той пригочав молодь усіякими частуваннями або давав грошей. І спробував би не дати! З веселими піснями «нечиста сила» затикала такому господарю чимось пічну трубу або розкидала дрова

по всьому двору. А отримавши нагороду, галаслива юрба йшла «розганяти злих духів» до сусідньої хати.

Значною мірою ці традиції збереглися і зараз. Крім того, традиційними для передріздвяного вечора є народні гуляння, катання на санях і, звичайно ж, святочні ворожіння. А ось діти все ж чекають не на Святого Миколая, а на Діда Мороза зі Снігуркою на трійці білих коней.



ПИРІГ ВІДКРИЄ МАЙБУТНЄ

Потрапивши напередодні Різдва до молдавських прикордонних селищ, пам'ятайте, що це край винограду і вина. Серед традиційних страв, якими пригочають на Різдво у Молдові, голубці у виноградному і капустному листі, запечене м'ясо. А пироги з начинкою – плацинди – готують до свят із папірцями, у які вписані побажання. Гостинні господині спеціально для колядників випікають великі й маленькі калачі у формі вісімки. Свіжу випічку кладуть під іконами і зберігають до весни, до дня Святого Георгія. У давнину навесні ці калачі давали свійським тваринам або клали під плуг під час першої оранки – для багатого врожаю. Неможливо уявити новорічний молдавський стіл без справжнього домашнього вина. Яскраво-червоне, рожеве, біле – у кожній родині воно особливе. Головне – знати міру.

Для дітей зимові свята обіцяють безліч цікавинок: можна співати колинди,



колядувати, отримати купу ласощів. Крім того, традиційні новорічні персонажі Мош Кречун і Фата де Зепаде, дуже схожі на Діда Мороза і Снігурку, також приходять привітати дітей. Кожного року добрий Мош Кречун перемагає злі сили, які втілює підступна баба Хирка (баба Яга). Численні театралізовані видовища розважають і дітей, і дорослих, створюючи неповторну атмосферу чарівного світу.



ЗЮЗЯ НА ДВОРІ – КУТЯ НА СТОЛІ

У Білорусі, як і в Україні, в ніч на 7 січня у православних храмах здійснюються різдвяні богослужіння. З дохристиянських часів традиційно у Білорусі 6–7 січня – Перша Коляда – кінець посту, початок святкових днів і вечорів. Це свято відоме під назвою Велика кутя, що відзначалася на честь зимового сонцестояння. Білоруські діти під Новий рік також чекають на Діда Мороза, який у народній традиції має свій



прототип. Зюзя – бог зими у давніх білорусів. Зображувався він у вигляді діда невеликого зросту, з білим волоссям та довгою сивою бородою. Згідно з повір'ям, ходить він босоніж, без шапки, у білосніжному кожусі. У руці – залізна булава. До свята білоруси варять кутю для Зюзі, приказуючи: «Зюзя на дворі – кутя на столі».

І в наші дні в Білорусі існує обряд щедрування, коли хлопці та дівчата ходять по хатах, співають щедрівки і бажають господарям благополуччя, здоров'я, багатого врожаю, весіль та дітей. Цікавий ритуал, пов'язаний з водою, існує з давніх часів і сприяє благополуччю та єднанню родини. За кілька хвилин до опівночі у посудину

наливали воду і кожен з членів родини, тримаючи над водою ліву руку, подумки промовляв усі негаразди, хвороби і невдачі минулого року. Опівночі глава родини виливав цю воду у вікно і наливав чисту. Кожен з присутніх, тримаючи над водою праву руку, промовляв побажання, а потім випивав свою долю.

Традиції зберігають, аби не загубити своє коріння, свою національну сутність. Де б ви не зустрічали Різдво чи Новий рік, у якому б краю не сідали до столу на Святий вечір, головне пам'ятати, що десь бється серце вашої родини, світиться віконце і на вас чекають. **К**

Підготувала Леся МЕДВЕДЕНКО





тренд

ВІТАЄМО БЛАГОРОДНОГО!





Наближається святкова пора, тож саме час замислитися, як зустріти новий рік, що подарувати близьким та як прикрасити свій будинок. Ми вирішили полегшити вам завдання і запропонувати наступні поради. Отже, прийдешній рік Коня вступає у свої права з 1 січня 2014 року, а здає, так би мовити, позиції 18 лютого наступного. За китайською традицією Кінь – життєрадісна й оптимістична істота, яка любить простір, велелюдні компанії й розваги. Однак варто пам'ятати, що він ще й надзвичайно прив'язаний до сімейного вогнища. Отже, святкувати Новий рік краще серед дорогих і милих серцю людей – з родиною та близькими родичами. Маскарад, хлопки, гучна музика, запальні танці та нестримні веселощі – ось чудовий план для новорічної ночі. Жартуйте, розповідайте анекдоти, співайте веселих пісень... Сміх новорічної ночі просто необхідний! Щоб задобрити господаря року, зустріньмо 2014-й підно: він не тільки надовго запам'ятається, а й стане одним із найуспішніших!

ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

За східними традиціями до новорічного свята слід обов'язково підготувати такі подарунки, що мають прямий зв'язок із символом прийдешнього року. Адже прийнято, що подібні презенти приносять людям благополуччя й успіх. Отже, що подарувати на Новий рік своїм коханим і близьким, щоб він був успішним і щасливим для них?

Інтелектуалам

Радимо підбирати подарунки, пов'язані з символікою господаря Року – розумної, шляхетної й благородної тварини. Саме тому можете сміливо купувати будь-яку книгу, енциклопедію чи збірник творів, диск з художніми фільмами, старовинну платівку, підписку на цікаве видання на кінську тематику тощо. Крім того, ідеальним подарунком для творчих людей буде гарний вірш, складений особисто.

Романтикам

У рік Коня краще підносити такі романтичні презенти, як букети із цукерок. Набір солодошів на будь-який смак створить справді унікальну композицію зі смачних ласощів із додаванням іграшок або спиртних напоїв, парфумів, прикрас, які все частіше приходять на зміну традиційним квітковим букетам.

Найдорожчим

Розкішним подарунком для рідних і близьких людей може стати справжня ношена підкова. Її, відповідно після місяця «пробігу», чистять, фарбують, хромують й упаковують у плетену коробочку з сіном. Розмір такого оберегу є унікальним, адже копито кожного Коня різне. Окрім фарбування й хромування підкову можна прикрасити декоративними кувальними цвяхами для кріплення. Це додасть вишуканості подарунку.

Власними руками

Якщо вам доводиться в останні дні року бігати по магазинах, скуповуючи все, що попадається вам на очі, не перегладуйте. У передноворічній метушні з полиць магазинів зникає все, навіть залежаний товар. У святкові дні всім нам хочеться чогось незвичайного. Варто згадати про власні хобі, вони стануть гарною підказкою. Поміркуйте, що можна зробити своїми руками?

Фото-куль

Подарунок, який з року в рік залишатиметься пам'ятним сувеніром – ялинкова іграшка з фотографією – фото-куля. Роздрукуйте, наприклад, улюблені сімейні фотографії і розмістіть їх всередині прозорих куль. Можна додати штучний сніг – він зробить іграшку чарівною, а оселю – казковою.

3-D

Незвичними можуть стати 3-D відбитки частин тіла на солоному тісті. Варто тільки цей витвір розфарбувати. З таким подарунком грайливий настрій гарантовано! Особливо для тих, у кого є малюки. Чом би не зафіксувати час на тісті? Спробуйте!

Зігрівальні

Незвичайного виду рукавички або шарф, зв'язані власноруч, зігріватимуть не тільки тіло, а й серце. А такий «одяг», як чохол на чашку, надовго збереже улюблений напій гарячим. Колекційні ж спиртні напої оригінально виглядатимуть «одягнутими» в рукави від світла.

Обійми

Для тих, хто далеко і з ким ви не можете відсвяткувати новорічні свята, варто відправити власні обійми. Отже, лягаємо на великий аркуш паперу, розгортаємо руки, хтось має їх обвести, потім вирізаємо наші обійми. Готово! Залишилось помістити їх у яскравий конверт і додати письмове побажання. Наприклад, «From Ukraine with love» або «Обійми дружні, в одному екземплярі, використовувати за призначенням безліч разів».

СТРИМАНИЙ ДЕКОР

Не важливо – справжня чи штучна ялинка прикрашає оселю. Головне, щоб вона створювала святковий настрій. Особливу увагу слід приділити вибору ялинкових прикрас. Кінь є елегантною і аристократичною твариною, тому в усьому мають панувати стриманість і почуття міри. Прикрас на ялинці має бути не надто багато. Цього року модно декорувати ялинку однаковими за розміром іграшками. Якщо ж вони різні, то краще розвісити маленькі зверху, середні – в центрі, а більші – внизу. Улюблені новорічні іграшки на ялинці господаря 2014 року – підкови, дзвіночки, дерев'яні та оригінальні солом'яні вироби, яблука, цукерки, пряники, горіхи. Ексклюзивним і стильним виглядатиме декор із живих квітів та сухого різнотрав'я, що особливо до вподоби Коню. Перетворіть підготовку до свят у веселе, творче заняття, робіть це з любов'ю. Не сумнівайтеся, господар Року оцінить ваші старання.

МАЙЖЕ ПО-ВЕГЕТАРІАНСЬКИ

Багатий святковий стіл, як завжди, стане символом статку й щедрості прийдешнього року. Кінь – не прихильник м'яса і риби, тому із гарячих центральною на столі має бути овочева страва. Щоб задобрити Конячку, краще за все поставити



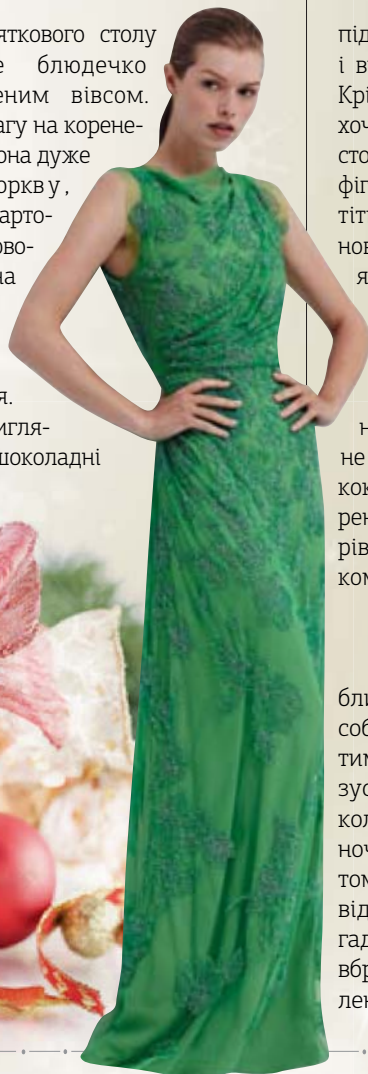
Перетворіть підготовку до свят у веселе, творче дійство, робіть це з любов'ю. Не сумнівайтеся, господар року оцінить ваші старання.

посеред святкового столу символічне блюдечко з пророщенням вівсом. Зверніть увагу на коренеплоди, які вона дуже любить – моркву, буряк, картоплю. З цих овочів можна приготувати будь-які салати у формі коня. Непогано виглядатимуть шоколадні

підкови – торти на десерт, так само як і випічка у вигляді конячок та ялинок. Крім того, на новорічному столі має бути хоча б одна страва китайської кухні. Що стосується антуражу, поставте на стіл фігурку конячки, а між посудом розмістіть кілька маленьких букетиків з ялинових чи соснових гілочок, перев'язаних яскравими стрічками або дощичком, шишки, вкриті «інеєм», стильні новорічні свічки в оригінальних свічниках з фруктів і овочів. Оскільки Кінь любить смачні й оригінальні напої, наша порада: приділіть увагу не традиційному алкоголю, а легким коктейлям, сокам і морсам. Для створення святковості краї бокалів та фужерів можна прикрасити «сніжним» обідком, скажімо, цукровою пудрою.

СТИЛЬНА ЛАКОНІЧНІСТЬ

Зелений Дерев'яний Кінь буде особливо прихильним до тих, хто підбере собі оригінальне вбрання. Не виникатиме складнощів щодо того, у чому зустрічати Новий рік, у тих, хто знає кольори і переваги короля новорічної ночі. Кінь відрізняється граціозністю, тому й образ до свята слід підібрати відповідний. Для початку варто нагадати, що основна гама новорічного вбрання – всі відтінки синього й зеленого кольорів. Пам'ятайте, символ



2014 року не любить жовтого, бузкового і помаранчевого, утримайтеся навіть від аксесуарів такого кольору. Чудово пасуватиме до свята однотонний одяг – костюм чи сукня. Можна одягнути сорочку чи светр сірого, синього або блакитного кольорів. Підійдуть також джинси класичного крою. І жодної синтетики! Адже Кінь надає перевагу дорогим, натуральним матеріалам пастельних відтінків. Жіноча зачіска новорічної ночі може бути як з прямим волоссям, так і хвилястими локонами, подібними до розкішної кінської гриви. Не забувайте про улюблену зачіску господаря року – кінський хвіст. Лаконічність – перевага Коня. З аксесуарами – нічого зайвого вигадувати не треба. Достатньо доповнити образ простим кулоном, браслетом, каблучкою або брошкою, краваткою чи запонками з вкрапленнями зеленого, бірюзового або смарагдового. Додатковим плюсом можуть стати дерев'яні прикраси – етнічні мотиви в образі.

СИМВОЛ ЩАСТЯ, АБО ОБЕРІГ ВІД ЗЛИХ СИЛ

За деякими версіями, культ підкови міг виникнути з легенди про Св. Дунстана – коваля, до якого звернувся диявол з проханням підкувати копито. Святий погодився. Прив'язавши нечистого до стіни, він так взявся біля нього, що той почав благати помилування. Відпустив, але з умовою, щоб той ніколи не переступав поріг будинку, на дверях якого є підкова. Відтоді стали люди вішати підкови на двері своїх будинків, щоб відлякувати нечисту силу.



Наступне повір'я – від римських завоювальників, які були впевнені, що підкова може захистити від злих сил. Що зло можна прибити цвяхами до чогонебудь, наприклад до дверей або стіни будинку. Так римляни захищалися від злих сил, лікували хвороби й відвертали ворогів.

Можливо, вперше підкову як оберіг почали використовувати у Давньому Єгипті. Фараон, проїжджаючи повз триумфуючий натовп своїх підданих, мабуть, не підозрював, що коні з його колісниць регулярно гублять підкови. І все б нічого, якби вони не були золотими. Зрозуміло, людина, яка знаходила такий подарунок, ставала, у прямому розумінні, по-справжньому щасливою.

ДОГОРИ АБО ДОДОЛУ

На Сході, в Європі і Латинській Америці підкови вішають на стіну «ріж-

ками» донизу, щоб щастя ніби лилося на мешканців оселі. А ось англійці та ірландці переконані, що її треба вішати «різками» догори, щоб щастя не витікало. Мексиканці прикрашають підкову стрічками, монетами або ликами святих, вішають її високо на двері і нікому не дозволяють чіпати. А італійці, навпаки, розташовують її так, щоб кожен зміг зачепити. Слов'яни вішають оберіг «різками» донизу. Крім того, носять на собі, закопують біля порогу, чіпляють на щогли морських та річкових суден.

То як бути? Вішати підкову опуклою стороною догори, як прийнято на Русі, чи навпаки? Пропонуємо повісити так, як вам більше до вподоби і спостерігати. Якщо відчуєте, що вам щастить – так і залиште, якщо ні – переверніть. **К**

Підготувала
НАТАЛІЯ УСТЬЯНЦЕВА

Відкриття на щастя

Чи вірите ви у дива? Якщо ні, то прийдешній рік Коня може все змінити. Він вже б'є дерев'яною підковою у ваші двері з надією на дружню зустріч. До речі, на відміну від підступної Змії, Кінь – істота благородна. Тож новий рік буде багатим на позитивні зміни. Сумувати не доведеться, запевняють зірки.

Згідно зі Східним календарем, до нас іде рік Синього Дерев'яного Коня. Проте деякі астрологи запевняють, що це рік Зеленого Коня. Та як би там не було, стихія дерева підтримується стихією води. Отож ви не помилитеся, якщо сприйматимете ці два кольори як символічні, бо і той, і другий позитивно впливають на характер людини. Оскільки дерево народилося саме від теплового поштовху вітру і стало символом весни й гармонійного стану душі, то Рік Дерев'яного Коня буде дощити плідним для всіх знаків Зодіаку. Кінь протегує першопрохідникам, експериментаторам і, звісно, романтикам. Тож приготуйтеся втілювати в життя свої найсміливіші і навіть авантюрні ідеї. А успішне поєднання кольорів, стихій і символів свідчить, що прийдешній рік може стати чи не найбільш вдалим з усього циклу Східного гороскопу.



ОВЕН (21 березня – 20 квітня)



На тих, хто народився під цим знаком Зодіаку, чекають непередбачувані події. Енергія і активність пробуджуватимуть неабиякий інтерес оточуючих, що дасть

поштовх до нових стосунків та знайомств. Дехто з представників цього знаку змінить роботу, що сприятиме успіху та можливості кар'єрного росту. Також прийдешній рік є вдалим для примирення. Вдасться налагодити відносини та врегулювати конфлікти з родичами, колегами чи друзями. Особисте життя наповниться яскравими барвами і феєрверком емоцій. Не стримуйте себе, дихайте на повні груди і насолоджуйтеся коханням! У рік Дерев'яного Коня ви зможете взяти від життя максимум. Головне – не боятися!

ТЕЛЕЦЬ (21 квітня – 20 травня)



Нарешті до вас повернуться сила і впевненість. Наступний рік буде сприятливим для нових починань та перепланування майбутнього. У вас

з'явиться унікальна можливість максимально поліпшити свій добробут та переглянути свої життєві пріоритети, визначити подальші цілі й відгородитися від зайвих негараздів. Рік Дерев'яного Коня підштовхує до незвичних чи навіть нерозсудливих вчинків. Якщо ви мрієте сплавитися на каное Амазонкою або подолати вершину Ельбрусу – саме час це зробити.

Крім того, пристрасний Кінь вплине навіть на спокійних і врівноважених Тельців, надихнувши їх на подвиг заради кохання. А це дозволить побачити особисте життя таким, яким ви хочете самі.

БЛИЗНЮКИ (21 травня – 21 червня)



Успіх у прийдешньому році тісно переплітається з готовністю Близнюків до змін. На вас чекає врівноважений курс у бік кращих перспектив. Наприкінці року можете сміливо братися за будь-який, навіть божевільний проект, який давно не наважувалися здійснити. І він пройде «на відмінно». Дехто займе позицію лідера, дехто зміцнить свій авторитет. Таким людям Дерев'яний Кінь радить не звертати увагу на наклепи й стрімко рухатися вперед. Приємні події передбачаються у тихій гавані сімейних відносин або в компанії просто близької людини, де ви зможете відпочити від ділових буднів. Загалом цей рік пропонує Близнюкам жити на повну, аби стати щасливим!

РАК (22 червня – 22 липня)



Раків успіх супроводжуватиме як у професійній діяльності, так і в особистому житті. Зорі радять їм спокійно працювати, уважно стежити за тим, щоб витрати не перевищували прибутки, уникати поїздок до екзотичних країн, не ризикувати у серйозних справах, а

також виконувати всі свої обіцянки. Раки у 2014-му відкриють для себе нове серйозне захоплення – хобі, що перейде в площину кар'єри і додаткового джерела доходів. Крім того, завдяки своїй мудрості представники цього знаку Зодіаку добре впоратяться з усіма доленосними завданнями і стануть надійною опорою для своїх близьких та друзів.

ЛЕВ (23 липня – 23 серпня)



Кінь – прихильник Лева, тому гороскоп на 2014 рік для представників цього знаку Зодіаку дуже сприятливий. Перед вами розгорнуться різноманітні можливості й перспективи. Підвищення кваліфікації, нові знайомства, розширення кругозору піде вам тільки на користь. У рік Зеленого Коня основоположною складовою успіху стане ваше вміння створювати альянси і започатковувати важливі справи. У вашій душі вируватиме справжня жага до перемоги. Адже Леви здатні надихнути навіть затяжених нероб. До кінця року на першому плані буде родина, тому багато часу витратитимете на рідних людей. Але ваших сил та енергії вистачить і на справжні романтичні безумства.

ДІВА (24 серпня – 22 вересня)



Рік Дерев'яного Коня для Диви обіцяє багато кохання, професійне зростання та сімейну ідилію. Якщо ви ще самотні – обов'язково з'явиться шанс зустріти свою половинку. Для

Гороскоп-2014

цього треба вести активний спосіб життя, відкритися новим емоціям і враженням, а не відсиджуватися, так би мовити, у куточку. Для сімейних представників знаку рік обіцяє бути спокійним, мирним і затишним. Завдяки турботі й любові до рідних сім'я Діви з кожним днем буде міцнішати. У роботі завдяки терпінню й працьовитості ви досягнете грандіозних успіхів. Крім того, на вас очікує купівля нерухомості або зміна місця проживання. Не виключена також можливість відпочинку за кордоном.

ТЕРЕЗИ (23 вересня – 23 жовтня)



Ось на кого чекає справжній успіх у 2014 році! Такі якості Коня, як шляхетність і небажання зупинятися на півшляху, дуже пасують саме цьому знаку Зодіаку. Ви зможете продемонструвати свої кращі здібності та досягти значних успіхів у кар'єрі, набути знань, познайомитися з новими людьми, побачити багато цікавого. Нестримна фантазія і відсутність побоювань здатися смішним дозволить Терезам завоювати серце коханої людини. До речі, саме в далекій країні вони можуть знайти свою «половинку» в прийдешньому році, що поставить їх перед серйозним вибором. Сумувати їм точно не вистачатиме часу.

СКОРПІОН (24 жовтня – 22 листопада)



Рік Дерев'яного Коня Скорпіони розпочнуть надзвичайно стрімко. Він подарує їм безліч можливостей розкрити свій потенціал. Безперервний натиск і вміння досягати бажаного допоможе верхи на Коні обскакати конкурентів і прибрати до рук найпривабливіші об'єкти. Представники цього знаку майже весь рік будуть зайняті фінансовими справами, тому гороскоп наполегливо рекомендує їм розрядити ділові будні творчими шедеврами. Чимало Скорпіонів

у прийдешньому році відчуватиме сильну пристрасть до протилежної статі. Хто прагне шлюбу, може успішно здійснити своє бажання. Для одружених особисте життя буде гармонійним і спокійним. Зорі лише радять намагатися нікого не обділяти увагою, особливо дітей.

СТРІЛЕЦЬ (23 листопада – 21 грудня)



На Стрільців чекає розмаїття нових інтересів, ідей та вражень. Рік Дерев'яного Коня буде вдалим для отримання знань і саморозвитку. Багато хто з вас зацікавиться філософією та релігією. Можливо, дехто відкриє в собі нові таланти або навіть незвичайні здібності, що позитивно позначиться на професійній діяльності. Обов'язково прислухайтеся до інтуїції – вона вас не підведе. Потужна енергетика, дана вам природою, віра в себе будуть вам добрими помічниками протягом усього року. Загалом для досягнення успіху в наступному році вам варто не збавляти темпів, бути діяльними й цілеспрямованими.

КОЗЕРІГ (22 грудня – 20 січня)



У рік Коня Козероги зможуть багато чого досягнути і підняти свій соціальний статус. З самого початку року представники цього знаку Зодіаку будуть занурені у роботу. Вони зможуть виявити здібності й довести свій професіоналізм. Порада зірок – ведіть якомога активніший спосіб життя, намагайтеся частіше перебувати в соціумі. Адже Кінь любить простір і друзів. Крім того, це позитивно вплине на ваше самопочуття, додасть впевненості та навчить знаходити спільну мову з будь-ким. Для Козерогів рік Дерев'яного Коня – вдалий час змінити обстановку: поїхати на відпочинок, отримати заряд позитивної енергії, насолодитися спілкуванням з близькими та рідними. І це піде тільки на користь.

ВОДОЛІЙ (21 січня – 19 лютого)



Прийдешній рік обіцяє бути плідним і успішним для Водоліїв. З'являться нові можливості та перспективи у професійній діяльності. Виникнуть нові ідеї щодо отримання додаткового прибутку. У новому році необхідно підвищувати свій професійний рівень та розширювати коло знайомств. Рік Дерев'яного Коня спонукає робити тільки те, що вам до душі. Використовуйте максимально свої здібності та творчий потенціал, і успіх не змусить на себе довго чекати. Новий рік для вас може розпочатися з такої важливої події, як шлюб чи народження дитини. Не виключена і захоплююча подорож за кордон, де ви наберете нових вражень. Дехто під час поїздки може зустріти майбутнього супутника життя.

РИБИ (20 лютого – 20 березня)



Для Риб гороскоп на 2014 рік є одним із найкращих. Їм вдасться підкорити навіть неприступні вершини. Люди, народжені під цим знаком, будуть впевнено йти назустріч успіху, сміливо руйнуючи плани суперників. На них очікує багато позитивних змін, що стосуватимуться як роботи, так і особистого життя. Дехто зустрине нове кохання, дехто перейде на вищий етап відносин. Ще комусь вдасться відновити згаслі почуття, що заграють новими барвами. Не сумнівайтеся у своїх здібностях, адже спроби проявити себе принесуть неабияку винагороду. У рік Коня зорі радять не забувати про духовний розвиток. Спробуйте нове хобі, не бійтеся демонструвати свої таланти оточуючим. Вони їх обов'язково оцінять. Загалом рік обіцяє бути насиченим, тож не забувайте і про гарний відпочинок. **К**



ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ КІНО

ІНСТАТУМ МЕДІА ПРОДЮСЕРСЬКІЙ ЦЕНТР

ОЛЬГА
СУМСЬКА

ВІКТОР
АНДРІЄНКО

ДМИТРО
ХАЛАДЖИ

ВАСИЛЬ
ВІРАСТЮК

ІГОР
ПИСЬМЕННИЙ

ТІАНА
САХНО

ЛЮДИ
ШЕВЧЕНКО

БОГДАН
ВАРСЬКИЙ

ІГОР
ЗАДНІПРОВСЬКИЙ

БОГДАН
БЕНЮК

ДОРОШЕВ
КОМАРОВ

ІВАН СИЛА

Правда завжди переможе



ФІЛЬМ ВІКТОРА АНДРІЄНКА

025412

На порозі нового року прийнято підбивати підсумки року минулого. Без перебільшення можна стверджувати, що кінематографічною подією 2013 року став пригодницький фільм «Іван Сила». Це кіноповість про артиста цирку Івана Фірцака, якого у 1928 році визнали найсильнішою людиною світу. Фільм, сповнений національної патріотичної ідеї, представляє сторінки життя молодого українського силача і демонструє сучасним українцям, як можна гідно пройти крізь життєві труднощі і стати сильним душею. Нарешті, поряд з Людиною-павуком і Ван Хелсінгом, на екранах українських кінотеатрів з'явився персонаж, гідний наслідування. Незважаючи ні на що, фільм несе в собі добро й оптимізм.

«Іван Сила» – фільм багатьох дебютів. Передусім українського кіно для дітей, які, як відомо, є найбільш суворим і прискіпливим критиком. Відважна спроба українських кінематографістів завоювати серця маленьких глядачів заслуговує на повагу. Фільм зворушує не лише дітей, а й дорослого глядача душевним благородством головного героя, своєрідною зміною долі Івана Фірцака, непереможного атлета, який, прославившись по обидві сторони Атлантики, відмовився від почестей і багатства заради повернення у рідне село – вибір достойний людини, яка не піддається марноті світу.

Безперечно, вирішальним для долі фільму став режисерський дебют Віктора Андриєнка. Популярний український актор та режисер театру і кіно – хто як не він міг погодитися на таку масштабну роботу, тим більше в сучасних умовах. Реалії не надто сприяють розвитку вітчизняного кіно, однак самовідданість і віра талановитих людей здатна змінити ситуацію.

Як розповідає Андриєнко, у роботі над фільмом труднощі були лише з часом, адже існують бюрократичні перепони, через які треба пройти. Разом з Ігорем Письменним вони в один день здобули і нагороду престижного Національного літературного конкурсу «Коронація слова» за кращий кіносценарій фільму для дітей, і отримали фінансування. Бюджет картини становив майже 16 млн гривень. Вони мали лише 45 днів на зйомки – з 21 серпня до кінця листопада. При цьому знімальна група весь час переїжджала з місця на місце, адже знімали у Києві, Кам'янці-Подільському, Чернівцях, у селі Білки.

Події розгортаються в Європі початку ХХ століття, тому всі люди в кадрі, включаючи численну масовку, одягнені в історичні костюми, надані чеською студією «Баррандов». У фільмі немає декорацій – всі сцени зняті в інтер'єрах тієї епохи – справжній



фортеці, сучасному цирку тощо. Режисерам вдалося художньо поєднати час і простір. Саме у цих вимірах існують герої – їх поєднує щонайменше ціле століття. Створюючи фільм, кіномитці свідомо вийшли за рамки життєвої історії головного героя, адже і Фірцак, і Халаджи, і Вірастюк можуть

юнацького кіно виділяють або ранковий час, або пізній вечір. Цього року вийшло у прокат двадцять українських фільмів, але мало хто про це знає, зазначає Віктор Андриєнко. Крім того, до 90-го року в Україні було 300 тис. кінотеатрів, а нині залишилося лише 150 залів. І перевага в них надається іноземному кіно.

До 110-річчя від дня народження Івана Фірцака у його рідному селі Білки відкрито пам'ятник. Монумент виконав місцевий скульптор Микола Глеба із суцільної гранітної глиби вагою 7,5 т. Понував для пам'ятника Василь Вірастюк.

стати прикладом для сучасної молоді – як ставити мету і як досягати її, розраховуючи тільки на власні сили.

Так само лише на власні сили сподіваються творці фільму щодо прокату картини. Автори проекту самостійно возять фільм Україною й організують покази. Адже у більшості випадків кінотеатри віддають час іноземним блокбастерам, а для дитячого та

Тому й доводиться влаштовувати покази, намагаючись так привернути увагу до вітчизняного кінематографу. Щоб люди знали – українське кіно живе.

Два українських атлети Дмитро Халаджи і Василь Вірастюк, які також дебютували у цій стрічці як у повнометражному кіно, надали особливого шарму картині, вклавши справжню енергію сили у кожний кадр. Дмитро Халаджи з дитинства захоплювався особистістю Фірцака, збирав інформацію про нього, відтак численні класичні трюки прийшли в його цирковий репертуар безпосередньо з доробку Івана Сили. Не маючи акторського досвіду, але будучи автором понад шести десятків рекордів, занесених до Книги рекордів України, Росії та Гіннеса, Дмитро якнайкраще відповідає своєму герою. Навіть деякі моменти біографії в обох сходяться: обидва багатирі – артисти цирку.

Василь Вірастюк став «другою скрипкою», зігравши роль циркового суперника Івана – Велета. До речі, Василь Ярославич і після зйомок бере активну участь у житті фільму: приїздить на презентації і покази, зустрічається з маленькими глядачами. Під час одного з таких показів він дав інтерв'ю журналу «Кордон».





– Пане Василю, що у ролі Велета є від Вас самого? Намагалися привнести щось від себе у цей образ, крім порад режисерів?

– Велет – сильний богатир, саме це нас поєднує. Я намагався нічого не додавати, бо це мій перший досвід у великому кіно. Тому в усьому покладався на режисера, аби герой максимально відповідав тому часу, за якого жив. Думаю, якби додав щось від себе, то він вийшов би більш сучасним.

– На знімальному майданчику було два режисери – Віктор Андрієнко й Ігор Письменний. Мабуть, траплялися складні ситуації?

– Особливих непорозумінь не виникало. Так виходило, що один з них перебував у кадрі, тоді інший щось радив і допомагав акторам. Вони професіонали і чітко знають, де важливо не переграти, а де додати емоцій. Режисер на знімальному майданчику – як тренер у спортивному залі. Зустрічаючись з Андрієнком перед початком зйомок, я одержав важливу настанову: «Тобі грати не варто, будь собою, будь природним». Так ми й робили.

– Кажуть, спочатку саме Вас затвердили на головну роль?

– Так. Під час першої зустрічі з Андрієнком, коли він розповів про ідею фільму і віддав мені сценарій, планувалося, що я гратиму Івана Силу. А вже за кілька тижнів повідомив, що сталися деякі зміни. Я, звісно, засмутився, але дізнавшись, що головну роль віддали Дмитру Халаджи, одразу заспокоївся. Так як зіграв він – не зіграв би ніхто. Дмитро, як і Іван Сила, – цирковий атлет. Скручує цвяки в сердечка, кулаками забиває їх у дошки, розгинає підкови, лягає під колеса автомобіля, піднімає штанги і залізничні колії. А я що? Я професійний спортсмен. Йому не довелося нічого вигадувати, він виконує все це на арені цирку. Адже сили тут недостатньо, треба бути готовим технічно, знати саму практику ви-

конання трюків. Як виявилось, більшість трюків Івана Фірцака складають репертуар Дмитра Халаджи. Навіть зовні він дуже схожий на Івана. У цьому, на мою думку, є щось містичне.

– Всі трюки у фільмі виконувалися наживо. Це був свідомий вибір?

– А як інакше? Не може лежати на грудях атлета бутфорський камінь. Це виглядало б неприродно. І для чого фальш, якщо Дмитро може зробити це по-справжньому. До речі, вага брили, яку в кадрі розбивають ковадлами на грудях головного героя, а він при

– Ви вірите у відродження національного патріотичного кіно?

– Я переконаний у цьому. Фільм покликаний відродити почуття національної гордості. Адже він про звичайного українця. Крім того, ця стрічка спонукатиме молодь до фізичного удосконалення. Під час показів ми переконували вчителів відводити у своїх навчальних планах час для обговорення фільму. Історія про простого карпатського селяка, який поставив перед собою мету і досяг її, не маючи для цього нічого, крім власної сили та розуму, буде своєрідним поштовхом для дітей та молоді. Адже сьогодні ми маємо такі можливості!

ІВАН ФЕДОРОВИЧ ФІРЦАК – український борець, боксер, боець вільного стилю, силач, артист цирку. Народився в с. Білки на Закарпатті, у селянській родині. Як спортсмен-аматор став відомим та популярним у 20-х роках минулого століття, коли почав перемагати на бійцівських турнірах і змаганнях у Празі. Першим спортивним поєдинком для закарпатця став бій з мандрівним силачем Велетом, який заробляв собі на життя виступами на вуличних аренах. У 1922 році в Чехословаччині на чемпіонаті з важкої атлетики Іван Фірцак підняв вагу 150 кг і здобув золоту медаль. Залишивши аматорський спорт, Фірцак долучився до циркового мистецтва – став артистом відомого празького «Герцферт-цирку». За феноменальну силу, трюки, унікальні рекорди світова громадськість присвоїла Івану Фірцаку ім'я античного героя Кротона. 1928 року був визнаний найсильнішою людиною планети. Деякі силові трюки

Івана Фірцака-Кротона досі ніхто не може повторити. На піку світової слави Іван з молодою дружиною повернувся до рідного села. До самої смерті, що сталася в 1970 році, він мав славу народного кумира. Проте тривалий час влада не робила жодних кроків до його офіційної популяризації. Після встановлення радянської влади НКВС конфіскував у Кротона всі його нагороди. У замовчуванні феномена Івана Сили в ті часи значну роль відіграла доля його сина. Вісімнадцятирічний Іван Фірцак-молодший за сфабрикованою справою засуджений за приналежність до ОУН. Він був великою надією для свого батька, усталеного атлета. Адже завжди виступав з ним у парі й був чемпіоном УРСР з боксу в перші повоєнні роки. Іван Фірцак – засновник закарпатської циркової школи і силових мистецтв. Багато його учнів здобули чемпіонські титули у важкій атлетіці.

цьому лежить на великих цвяхах, – 350 кілограмів! Неможливо зіграти емоцію, якщо згинаєш каучуковий прут замість сталевого. І так само зі штангою. Піднімаючи муляж, ніяк не передати напруження м'язів на обличчі, щоб аж дим із носа! Професіонали одразу помітили б різницю, та й глядачі, безперечно, також.

– Ви достатньо глибоко занурилися у світ українського кінематографу. Як на Вашу думку, будуть ще в нашому кіно такі персонажі, як Іван Сила, варті наслідування для дітей і молоді?

– Сподіваємося, що фільм «Іван Сила» – той криголам, який прокладе шлях, а за ним з'являться нові фільми, цікаві ідеї, і держава підтримуватиме наше кіно та виділятиме кошти на розвиток українського кінематографу.

Нехай їхнім захопленням буде не професійний спорт, а просто фізична культура, вранішні пробіжки, заняття у спортзалі. Не для перемоги, а для здоров'я. Або нехай це буде мистецтво. Головне, щоб вони розвивалися. Адже нині суцільне захоплення електронними гаджетами суттєво гальмує цей процес. Дорослі купують такі речі, щоб полегшити собі життя, а діти стають все більш залежними від Інтернету, що стає для них реальнішим, аніж світ за вікном, чи те, чим, скажімо, жив я у дитинстві.

– А які кіногерої були для Вас взірцем?

– У моєму дитинстві була зовсім інша «політична партія». Всі фільми – патріотичні, а герої – або піонери, або комсомольці. Як не дивно, мене свого часу зворушив Павка Корчагін. І фільм, і книга «Як гартувалася сталь» запам'яталися. А ще був фільм, який нам показали, коли приймали в піо-



нери, знову ж таки патріотичний – про піонера-героя, який приніс себе в жертву заради героїчно-го вчинку. Тоді діти виховувалися на такому кіно.

– Велет – Ваша перша драматична роль у повнометражному кіно. Вам би хотілося продовжити кінокар'єру?

– Я відчуваю, що міг би зіграти і як комедійний актор. З почуттям гумору у мене все гаразд – можу дозволити собі бути смішним. Не завжди ж великим і страшним (*сміється*).

– А яким має бути персонаж, щоб Ви погодилися зніматися?

– Важко сказати... Тут варто розділяти два поняття: бути смішним і виглядати дурнуватим. Адже бувають пропозиції, зокрема рекламні контракти, де образ, який мені пропонували, здавався наївним і пришепекуватим. Наприклад, образ супермена з американського фільму – як він летить у цьому своєму червоно-синьому костюмі. Я не погоджувався, бо не уявляю себе в такому образі. Гумор я розумію, але в хорошому сенсі.

– Робота в кіно – справа не з легких. На мою думку, крім таланту, вона потребує набиякої сили волі й витривалості, уміння керувати своїми емоціями.

– Чесно кажучи, саме спорт навчив мене витривалості й терпимості, вмінню стримувати емоції і випустити їх на волю там, де необхідно. Все це знадобилося мені на знімальному майданчику.

– Останнім часом у Вас були нові роботи в кіно?

– Нещодавно я взяв участь у проекті Нового каналу спільно з Film.ua. Там я виступаю удешо нестандартному образі охоронця. Повноцінна роль з діалогами. Можна зіграти охоронця в традиційному розумінні, як мені часто пропонують, – великого, мовчазного, страшного. Тобто вийшов у кадр, налякав і зник з екрану. А тут запропонували цікаву роль – охоронця у молодіжній романтичній комедії «Самотній за контрактом». За сюжетом відомий молодіжний гурт приїздить до Києва на гастролі, соліст закохується у дівчину. А за контрактом він має бути вільним. Я виконую роль охоронця, який завжди знає, де знаходиться підопічний, витягує його з різних халеп. Фільм має вийти на екрани вже навесні.

– Пане Василю, повертаючись до «Івана Сили», який епізод у фільмі Вам найбільше подобається?

– Фінальна сцена, де під час нападу на Івана я всіх розкидаю. І моїм дітям вона найбільше подобається (*сміється*). А якщо серйозно, то це коли лунає фраза: «Гастролі – найвеселіше свято у житті артиста...»

– Вам добре вдається поєднувати бійцівські якості з акторськими. Але Ваш Велет програє Івану Силі на бійцівській арені. Як було грати поразку і скільки дублів відзняли для цієї сцени?

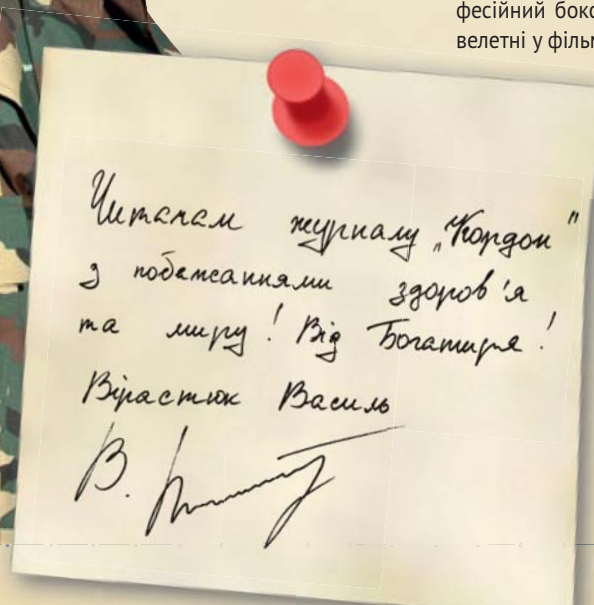
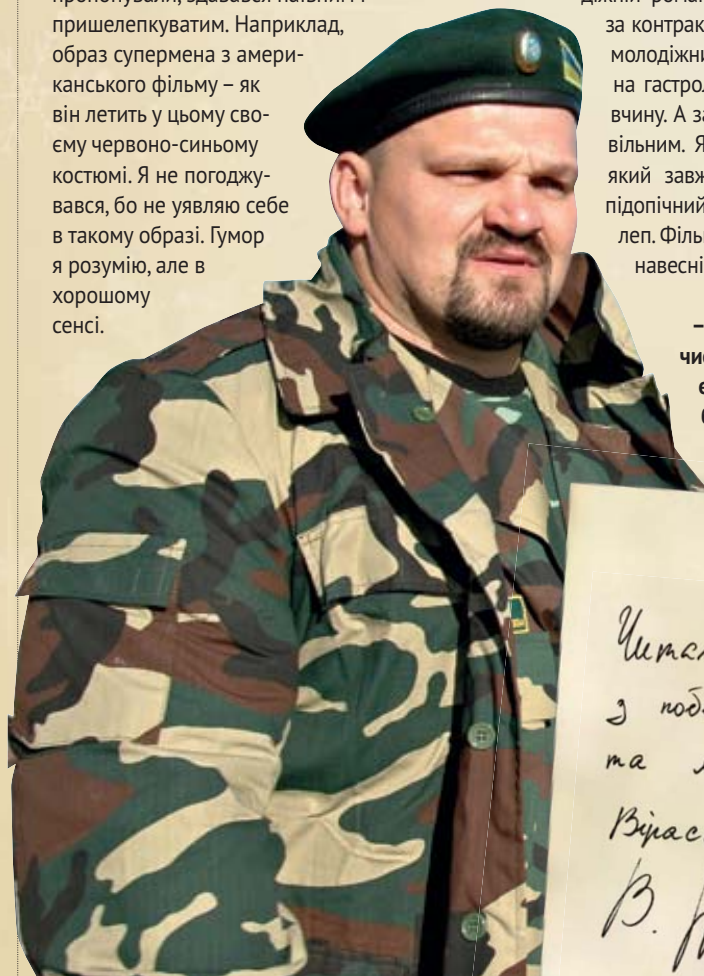
– У спорті вигравати можуть всі, а програти з гідністю – одиниці. Якщо обираєш для себе професійний спорт, мусиш навчитися програти гідно й чесно, адже без поразок немає перемог. Цю сцену ми відзняли рекордно швидко, здається, за 23 дублі. Для порівняння скажу, що, наприклад, поєдинок з «борцем французького стилю», якого, до речі, виконував Сергій Конюшок, знімали більше доби. Довелося робити перерву і продовжувати наступного дня.

– У картині декілька персонажів велетнів. Усіх їх грають непрофесійні актори, чи не так?

– Так, у фільмі знімалося багато професійних спортсменів. Сергій Конюшок, наприклад, найсильніша людина світу у вазі до 105 кілограмів за 2010 рік. Володимир Свистунов з Донецька, який виконав роль штангіста-поліцейського Магдебурі, – дворазовий чемпіон світу з пауерліфтингу. А британського боксера Джебсона зіграв колишній професійний боксер Сергій Шмигора. Тобто всі велетні у фільмі – справжні.

– Так, все у цьому фільмі – справжнє. Талановиті режисери, плеяда відомих українських акторів, спортсмени-велетні, костюми і декорації, автомобілі й предмети побуту, надані колекціонерами та музеями. А головне – фільм викликає щире захоплення й зворушення правдою життя, правдою, яка завжди перемагає! К

СПІЛКУВАЛАСЯ
ЛЕСЯ МЕДВЕДЕНКО



КОРДОН

